

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

СТАДНІЙЧУК РОМАН ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 351.86:316.48]:005.52(477)

**МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА
ВРЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ
ЗАГРОЗ**

Спеціальність 25.00.02 – Механізми державного управління

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління

Житомир – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені Академіка Юрія Бугая», м. Київ.

Науковий консультант: доктор економічних наук, професор
Гарафонов Оляга Іванівна,
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені Академіка Юрія Бугая»,
професор кафедри менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
Баштанник Оксана Віталіївна,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»,
професор кафедри історії та політичної теорії;

доктор наук з державного управління, доцент
Кучменко Віталій Олександрович,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
доцент кафедри національної безпеки та правоохоронної діяльності;

доктор наук з державного управління, професор
Лелеченко Анжела Павлівна,
Національний університет «Київський авіаційний інститут»,
професор кафедри національної безпеки та підприємництва, завідувач аспірантури та докторантури

Захист відбудеться «19» листопада 2026 р. об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.052.03 у Державному університеті «Житомирська політехніка»: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103, конференц-зала.

Із дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Державного університету «Житомирська політехніка» за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Соціальні конфлікти є невід’ємною складовою суспільного розвитку та одним із визначальних чинників, що впливають на стабільність політичної системи, ефективність функціонування публічної влади та рівень суспільної згуртованості. В умовах сучасних трансформаційних процесів конфліктність суспільного середовища суттєво зростає під впливом глобалізації, цифровізації, соціально-економічної нерівності, інформаційних впливів та кризових явищ. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах гібридних загроз, коли традиційні соціальні суперечності поєднуються з інформаційно-психологічними операціями, дезінформаційними кампаніями, зовнішнім політичним впливом та безпековими викликами. За таких умов соціальний конфлікт перетворюється не лише на внутрішню проблему окремих територій чи соціальних груп, а й на фактор національної безпеки, який безпосередньо впливає на стійкість державних інститутів та здатність держави реалізовувати стратегічні цілі розвитку.

Для України проблема запобігання та врегулювання соціальних конфліктів набула особливого значення внаслідок тривалої російської агресії та повномасштабної війни. Масове внутрішнє переміщення населення, інтеграція ветеранів до мирного життя, нерівномірний розподіл ресурсів між громадами, соціальна вразливість окремих категорій населення, трансформація ринку праці та зміна суспільних цінностей формують нові конфліктогенні чинники, які потребують адекватної реакції з боку системи публічного управління. Одночасно посилюється роль інформаційного середовища, соціальних мереж та цифрових платформ, які можуть виступати як інструментами деескалації соціальної напруги, так і каталізаторами конфліктних процесів. У таких умовах публічна політика має забезпечувати не лише реагування на наслідки конфліктів, а й формування механізмів їх раннього виявлення, прогнозування, попередження та врегулювання.

Практика реалізації публічної політики в Україні свідчить, що існуючі механізми управління соціальними конфліктами часто мають фрагментарний характер і не забезпечують належного рівня координації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства та іншими заінтересованими сторонами. Нормативно-правові, адміністративно-управлінські та соціально-комунікаційні інструменти нерідко функціонують відокремлено один від одного, що обмежує їхню результативність та ускладнює формування комплексної системи управління конфліктами. Водночас недостатній рівень використання цифрових технологій, відсутність систем раннього попередження соціальної напруги, нерозвиненість інституцій медіації та брак механізмів оцінювання ефективності управлінських інтервенцій знижують спроможність держави своєчасно реагувати на нові виклики.

Додатковим чинником актуальності є необхідність переходу від реактивної до проактивної моделі публічної політики управління соціальними конфліктами. Сучасні умови вимагають використання цифрових платформ участі громадян, інструментів електронної демократії, онлайн-медіації, аналітичних систем моніторингу соціальної напруги та механізмів прогнозування конфліктних процесів. Це потребує не лише впровадження окремих цифрових рішень, а й

формування цілісної системи механізмів публічної політики, здатної забезпечити інтеграцію правових, адміністративних, соціально-комунікаційних і цифрових інструментів в єдину модель управлінського впливу.

У своїх наукових працях зарубіжні та вітчизняні вчені здійснили ґрунтовне дослідження теоретичних і практичних аспектів публічної політики, державного управління, соціальних конфліктів та механізмів їх врегулювання, що створює вагомий науковий фундамент для подальшого осмислення проблематики управління соціальними конфліктами в умовах гібридних загроз. Зокрема, проблематика публічної політики, публічного управління та врядування знайшла відображення у працях В. Авер'янова, В. Бакуменка, В. Гошовської, Н. Нижник, О. Оболенського, Ю. Сурміна, Г. Лассуелла, Д. Істона, П. Сабатьє, Дж. Кінгдона та інших науковців, які розкрили концептуальні засади формування та реалізації державної політики, функціонування публічних інститутів і механізмів прийняття управлінських рішень.

Вагомий внесок у розвиток теорії конфліктів і дослідження соціальних суперечностей здійснили Л. Козер, Р. Дарендорф, Й. Галтунг, К. Боулдінг, Т. Парсонс, Ф. Глазл та інші дослідники. У їхніх працях розкрито природу конфліктів, закономірності їх виникнення, розвитку та трансформації, а також обґрунтовано можливості управлінського впливу на конфліктні процеси в суспільстві.

Окремий напрям сучасних досліджень становлять праці, присвячені цифровій трансформації публічного управління, електронному врядуванню, цифровій участі громадян та онлайн-медіації. У роботах О. Гарафонові, Г. Жосан, Н. Краус, К. Краус, Р. Тульчинського, Р. Янкового, Д. Роджерса, Д. Тапскота та інших науковців цифрові технології розглядаються як інструмент підвищення прозорості публічного управління, розвитку громадянської участі, формування цифрових платформ взаємодії та вдосконалення механізмів врегулювання суспільних конфліктів.

Праці зазначених учених сформували науково-теоретичний і методологічний базис для подальших досліджень механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів. Водночас сучасний стан наукових досліджень свідчить, що питання формування цілісної системи механізмів публічної політики управління соціальними конфліктами в умовах гібридних загроз залишається недостатньо розробленим. Недостатня увага приділяється інтеграції правових, адміністративно-управлінських, соціально-комунікаційних і цифрових механізмів в єдину систему публічного впливу, розробленню інструментів вимірювання соціальної напруги, оцінюванню результативності управлінських інтервенцій та використанню цифрових платформ для забезпечення превентивного управління конфліктами.

Зазначене обумовлює необхідність подальшого розвитку теоретико-методологічних засад, удосконалення науково-прикладного інструментарію та обґрунтування нової концепції механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» в межах реалізації взаємопов'язаних науково-дослідних тем, спрямованих на дослідження процесів формування та реалізації публічної політики, розвитку механізмів публічного управління, забезпечення суспільної стійкості і вдосконалення взаємодії держави й громадянського суспільства в умовах сучасних трансформаційних викликів.

Базою для дисертаційного дослідження є науково-дослідна робота «Соціально-економічні детермінанти формування та реалізації публічної політики України в умовах цифровізації» (державний реєстраційний номер НДР 0122U001115, термін виконання – 02.2022-02.2027 рр., науковий керівник – д.е.н., професор Тульчинський Ростислав Володимирович). У межах зазначеної теми автором досліджено вплив цифровізації на трансформацію механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, обґрунтовано роль цифрових платформ громадянської участі та цифрової медіації у забезпеченні суспільної стійкості, а також розроблено підходи до інтеграції цифрових інструментів у систему моніторингу соціальної напруги й підтримки управлінських рішень (акт про впровадження № 02/0250-А від 12.12.2025).

Окремі положення дисертації виконано в межах науково-дослідної теми «Модернізаційні детермінанти трансформації суспільно-територіальних систем України в умовах посилення процесів євроінтеграції» (державний реєстраційний номер НДР 0118U001588, термін виконання – 06.2018-12.2025 рр., науковий керівник – д.е.н., професор Тульчинський Ростислав Володимирович). У контексті цієї теми в дисертаційному дослідженні поглиблено теоретичні засади формування механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, досліджено вплив соціально-економічних, інституційних і безпекових чинників на формування соціальної напруги, а також обґрунтовано напрями підвищення інституційної спроможності органів публічної влади щодо забезпечення суспільної стабільності в умовах гібридних загроз (акт про впровадження № 02/0254-А від 22.12.2025).

Результати дисертаційної роботи також пов'язані з науковими дослідженнями кафедри щодо розвитку механізмів публічного управління, громадянської участі, електронного врядування та забезпечення ефективної взаємодії між органами влади й громадянським суспільством. У межах зазначеного напрямку автором розроблено концептуальну модель механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, систему оцінювання рівня соціальної напруги, інструментарій моніторингу конфліктогенних процесів і практичні рекомендації щодо впровадження цифрових механізмів медіації й раннього попередження конфліктів.

Таким чином, дисертаційна робота має комплексний міждисциплінарний характер і поєднує наукові положення теорії публічної політики, публічного управління та адміністрування, конфліктології, цифрового врядування та безпекових досліджень. Це забезпечує системний підхід до дослідження механізмів

публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз та підсилює наукову й практичну значущість одержаних результатів.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розроблення теоретико-методологічних засад та обґрунтування цілісної концепції формування й удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, що спрямовано на розв'язання важливої наукової проблеми забезпечення стратегічної соціальної стабільності та національної безпеки держави, зміцнення суспільної згуртованості територіальних громад і посилення адаптивності системи публічного управління до сучасних дестабілізуючих викликів.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність розв'язання таких взаємопов'язаних завдань:

- дослідити еволюцію наукових підходів до публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами, виявивши історичні передумови та сучасні тенденції трансформації управлінських парадигм;
- здійснити концептуалізацію категорій «публічна політика», «соціальний конфлікт» і «гібридні загрози» в системі державного управління, розкривши їхній змістовний взаємозв'язок у контексті сучасних безпекових викликів;
- узагальнити світові моделі забезпечення соціальної стабільності та управління конфліктами в умовах гібридної війни з метою ідентифікації інструментарію, що має потенціал для адаптації в національну практику України;
- обґрунтувати застосування системно-синергетичного та інституціонального підходів як методологічного фундаменту дослідження складних соціальних систем та аналізу механізмів публічної політики;
- визначити методологічні принципи ідентифікації та оцінювання конфліктогенного потенціалу соціальних систем, враховуючи багаторівневу структуру їхньої складності в умовах гібридних загроз;
- сформулювати архітектуру й науково-методичний інструментарій прогнозування та раннього попередження соціальних конфліктів на основі стохастичного моделювання та мережевого аналізу;
- провести інституційний аналіз системи публічного управління соціальними конфліктами в Україні, висвітливши трансформацію конфліктогенного середовища в умовах воєнного стану;
- здійснити комплексний моніторинг конфліктогенності територій та факторів соціальної дестабілізації через апробацію інтегрального індексу соціальної напруги (ISN);
- виконати інтегральну оцінку ефективності чинних механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів на основі економетричного аналізу панельних даних;
- обґрунтувати парадигму адаптивної публічної політики забезпечення соціальної безпеки в умовах гібридних загроз, заснованої на засадах поліцентричного врядування та конфліктної чутливості;

- розробити інтегрований механізм публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів через запровадження процедурної стандартизації та рівнів сервісу;
- сформуванати модель багаторівневої взаємодії суб'єктів публічної політики у системі запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, інтегруючи інструменти стратегічної комунікації та партисипації;
- розробити науково-прикладний інструментарій імплементації інтегрованого механізму публічної політики, зокрема систему індексів оцінювання ефективності цифрової медіації (IDM, IEM, ISM, CEM);
- сформуванати стратегічну модель інституціоналізації адаптивної публічної політики в умовах гібридних загроз на основі кластерного аналізу регіонів і сценарного моделювання станів соціального середовища;
- обґрунтувати доктрину розвитку національної системи публічного управління соціальною стійкістю та врегулювання соціальних конфліктів в Україні, спрямовану на забезпечення стратегічної соціальної єдності.

Об'єкт дослідження – процес формування, функціонування й системного розвитку механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах багатовимірних трансформацій і гібридних загроз.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методологічних засад, концептуальних підходів і науково-прикладного інструментарію формування, реалізації та удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз для забезпечення стратегічної соціальної стабільності та національної безпеки.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дисертаційного дослідження становлять: фундаментальні положення теорії публічного управління та адміністрування, теорії публічної політики, теорії соціальних конфліктів, інституційного підходу, концепцій врядування, соціальної взаємодії, громадянської участі, цифрового врядування та електронної демократії, а також наукові розробки вітчизняних і зарубіжних учених у сфері управління соціальними конфліктами, кризового менеджменту, медіації та забезпечення суспільної стійкості в умовах гібридних загроз.

Методологія дослідження ґрунтується на системному, інституційному, структурно-функціональному, процесному й міждисциплінарному підходах, що дозволило розглядати механізми публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів як складну багаторівневу систему взаємодії державних інституцій, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, громадян і цифрових платформ комунікації.

У процесі дослідження використано метод аналізу та синтезу – для узагальнення теоретичних положень щодо сутності соціальних конфліктів, публічної політики та механізмів їх врегулювання; метод абстрагування та конкретизації – для формування понятійно-категоріального апарату дослідження; порівняльний метод – для зіставлення зарубіжних і вітчизняних підходів до управління соціальними конфліктами, розвитку інститутів медіації та цифрових

механізмів громадянської участі; історичний метод – для дослідження еволюції підходів до врегулювання соціальних конфліктів у системі публічного управління.

Системний аналіз застосовувався для дослідження взаємозв'язків між інституційними, нормативно-правовими, адміністративно-управлінськими, соціально-комунікаційними та цифровими складовими механізмів публічної політики. Структурно-функціональний метод використовувався для визначення структури механізмів управління соціальними конфліктами, функціонального призначення їх окремих елементів та обґрунтування інституційно-функціональної архітектури реалізації публічної політики. Інституційний підхід дозволив дослідити особливості функціонування державних і громадських інститутів у процесі запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, а також оцінити вплив інституційної спроможності на результативність управлінських інтервенцій.

Методи контент-аналізу та документального аналізу використовувалися для дослідження нормативно-правових актів, стратегічних документів, матеріалів міжнародних організацій, звітів органів державної влади та цифрових платформ громадянської участі. Метод кейс-аналізу застосовувався для вивчення практики врегулювання конфліктів, пов'язаних із внутрішнім переміщенням населення, соціальною інтеграцією ветеранів, розподілом ресурсів та іншими конфліктогенними процесами, характерними для умов воєнного стану.

Економіко-статистичні методи, методи групування, індексного аналізу та узагальнення використовувалися для оцінювання рівня соціальної напруги, дослідження динаміки конфліктогенних факторів та виявлення закономірностей розвитку соціальних конфліктів. Кореляційний і кореляційно-регресійний аналіз застосовувалися для оцінювання впливу окремих соціально-економічних, інституційних і комунікаційних чинників на рівень соціальної напруги та конфліктності суспільного середовища.

Для емпіричної перевірки авторських положень використано методи математичного моделювання, індикативного оцінювання та сценарного аналізу, що дозволило сформулювати інтегральний індекс соціальної напруги (ISN), систему індикаторів ефективності механізмів публічної політики (IDM, IEM, ISM), а також композитний показник ефективності механізмів врегулювання соціальних конфліктів (CEM). Методи моделювання використовувалися для розроблення концептуальної моделі публічної політики управління соціальними конфліктами, побудови алгоритмів раннього попередження конфліктів та обґрунтування механізмів цифрової медіації в умовах гібридних загроз.

Соціологічні методи, зокрема анкетне опитування та експертне оцінювання, застосовувалися для дослідження рівня довіри до цифрових інструментів медіації, оцінювання ефективності механізмів громадянської участі та визначення перспектив упровадження цифрових платформ у систему врегулювання соціальних конфліктів.

Для обробки статистичних даних, реалізації економіко-математичних моделей, проведення кореляційно-регресійного аналізу, побудови прогнозних сценаріїв і візуалізації результатів дослідження використовувалися сучасні програмно-аналітичні засоби. Їх застосування забезпечило підвищення точності

розрахунків, відтворюваність результатів дослідження та можливість комплексного аналізу механізмів публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

Для обробки та аналізу даних у дисертаційному дослідженні використовувалися сучасні програмні та аналітичні засоби. Первинна обробка статистичних даних, формування баз даних, проведення розрахунків та побудова аналітичних таблиць здійснювалися за допомогою Microsoft Excel. Для реалізації економіко-математичних моделей, кореляційного та регресійного аналізу, розрахунку інтегральних показників, проведення сценарного моделювання, автоматизації аналітичних процедур і візуалізації результатів використовувалася мова програмування Python із застосуванням спеціалізованих бібліотек Pandas, NumPy, SciPy, Statsmodels, Scikit-learn та Matplotlib.

Для дослідження структури взаємозв'язків між інституційними суб'єктами, цифровими платформами та елементами механізмів публічної політики використовувалися інструменти мережевого аналізу й графової візуалізації: Gephi, Graphviz і Visio. Просторовий аналіз територіальних особливостей поширення соціальної напруги та конфліктогенних факторів здійснювався із застосуванням геоінформаційних систем (GIS). Для побудови концептуальних схем, алгоритмів реалізації публічної політики, структурно-логічних моделей та інституційно-функціональних архітектур використовувалися Microsoft Visio, Draw.io і спеціалізовані засоби наукової візуалізації.

Для проведення бібліометричного аналізу наукових публікацій, побудови карт наукових зв'язків і виявлення тематичних кластерів досліджень використовувалися VOSviewer та Bibliometrix. Опрацювання результатів соціологічних опитувань, експертних оцінок і формування аналітичних масивів даних здійснювалося із застосуванням Google Forms та програмних засобів статистичної обробки інформації.

Використання зазначеного програмного забезпечення забезпечило високий рівень обґрунтованості результатів дослідження, відтворюваність аналітичних процедур, можливість комплексного аналізу соціальних конфліктів та формування науково обґрунтованих механізмів публічної політики щодо їх запобігання та врегулювання в умовах гібридних загроз.

Інформаційну базу дослідження становлять фундаментальні положення та результати наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених у сфері публічного управління та адміністрування, публічної політики, конфліктології, державного управління кризовими процесами, соціальної взаємодії, медіації, громадянської участі, цифрового врядування й електронної демократії. У роботі використано законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування, реалізацію публічної політики, функціонування механізмів громадянської участі, медіації, забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, соціального захисту населення, а також нормативно-правове забезпечення цифрової трансформації публічного сектору та функціонування цифрових платформ взаємодії держави і громадян.

Інформаційну основу дослідження становлять офіційні статистичні та аналітичні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства цифрової трансформації України, Міністерства у справах ветеранів України, Національної служби посередництва і примирення, Національної соціальної сервісної служби України, Національної поліції України, а також матеріали органів місцевого самоврядування й обласних військових адміністрацій.

У процесі дослідження використано аналітичні матеріали міжнародних організацій та інституцій, зокрема: Організації Об'єднаних Націй (UN), Програми розвитку ООН (UNDP), Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Ради Європи, Європейської Комісії, Світового банку, Міжнародної організації з міграції (IOM), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та інших міжнародних організацій, діяльність яких пов'язана з питаннями врядування, соціальної згуртованості, управління конфліктами, розвитку демократії та цифрової трансформації публічного сектору.

Важливою складовою інформаційної бази стали дані відкритих державних реєстрів, інформаційно-аналітичних платформ, цифрових сервісів громадянської участі, електронних платформ консультацій із громадськістю, систем електронних петицій, платформ електронної демократії та цифрової медіації, а також матеріали моніторингу соціальної напруги, громадської думки та суспільних настроїв. У роботі використано дані міжнародних рейтингів і баз даних, що характеризують стан демократії, рівень громадянської участі, якість врядування, соціальну стійкість та розвиток цифрових інструментів взаємодії між державою і суспільством.

Емпіричну основу дослідження становлять результати авторських соціологічних досліджень, експертних опитувань, контент-аналізу цифрових платформ, аналітичних матеріалів органів влади та громадських організацій, а також сформовані автором масиви даних щодо факторів соціальної напруги, функціонування механізмів врегулювання конфліктів і використання цифрових інструментів медіації. Для оцінювання ефективності механізмів публічної політики використано статистичні, соціологічні та аналітичні дані, на основі яких сформовано систему показників соціальної напруги (ISN), індикаторів механізмів публічної політики (IDM, IEM, ISM) та інтегральний показник ефективності механізмів врегулювання соціальних конфліктів (CEM).

Крім того, у дослідженні використано матеріали міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, монографії, дисертаційні дослідження, наукові статті у вітчизняних і зарубіжних фахових виданнях, аналітичні доповіді, експертні висновки, матеріали профільних громадських організацій та інформаційні ресурси мережі Інтернет, що містять актуальні дані щодо розвитку механізмів публічної політики, управління соціальними конфліктами та забезпечення суспільної стійкості в умовах гібридних загроз.

Використання технологій штучного інтелекту. Технології штучного інтелекту (ChatGPT; Gemini) у межах дисертаційного дослідження використовувалися виключно як допоміжний інструмент для вирішення окремих технічних і пошукових завдань, зокрема: 1) у пошукових цілях під час вивчення

міжнародного досвіду розбудови механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, систем раннього виявлення соціальної напруги та моделей цифрової медіації, результатом чого було отримання посилань на офіційні вебресурси міжнародних організацій (ООН, Рада Європи, СЕРЕJ), суб'єктів забезпечення національної безпеки та відповідні нормативно-правові акти й міжнародні рекомендації; 2) для перекладу нормативно-правових актів, міжнародних стандартів та аналітичних матеріалів з іноземних мов; 3) для пошуку наукової літератури, зокрема праць зарубіжних учених, що досліджують проблематику публічного врядування, протидії гібридним загрозам, цифрової медіації та розбудови суспільної згуртованості. Усі частини тексту дисертації, під час підготовки яких використовувалися технології штучного інтелекту, були перевірені, доопрацьовані та відредаговані автором особисто.

Наукова новизна одержаних результатів, отриманих особисто автором, полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні цілісної концепції формування й реалізації механізмів публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, яка базується на системній інтеграції правових, адміністративно-організаційних та соціально-комунікативних (у тому числі цифрових) інструментів управління. Запропонована концепція враховує багатовимірні трансформації суспільного середовища під впливом воєнних викликів та цифрових інновацій, що дозволяє перейти від реактивного реагування до проактивної стратегії превентивного врядування. Реалізація концепції забезпечує підвищення стратегічної стійкості, прозорості й адаптивності системи публічного управління, спрямованої на зміцнення національної безпеки, соціальної єдності та життєстійкості територіальних громад, у тому числі:

вперше:

- розроблено наукову парадигму публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, яка ґрунтується на розгляді гібридних впливів як системних детермінант трансформації механізмів публічного управління. У межах парадигми запропоновано авторську класифікацію методів гібридної дестабілізації за об'єктами втручання (інституційними, соціально-психологічними) і фазами розвитку соціального конфлікту, що створює науково-методологічне підґрунтя для формування проактивної публічної політики, спрямованої на раннє виявлення, локалізацію та нейтралізацію гібридних загроз, підвищення соціальної стійкості та забезпечення національної безпеки України;

- розроблено методологію прогнозування ескалації соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, яка поєднує стохастичне моделювання нелінійної динаміки соціальних систем, інтелектуальний аналіз великих масивів даних (Big Data) і ризик-орієнтований підхід до оцінювання конфліктогенності. Особливістю запропонованої методології є ідентифікація критичних точок фазового переходу соціальної системи від стабільності до відкритого протистояння, що забезпечує науково обґрунтоване прогнозування ескалації конфліктів, формування системи раннього попередження та прийняття проактивних управлінських рішень у сфері публічної політики щодо забезпечення соціальної стійкості й національної безпеки;

– обґрунтовано наукову модель поліцентричного публічного врядування щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз, яка інтегрує національний, регіональний і місцевий рівні управління, механізми міжсекторальної взаємодії та цифрово-аналітичного супроводу в єдину адаптивну систему проактивного реагування на сигнали соціальної напруги. Особливістю моделі є забезпечення узгодженості стратегічних, тактичних і операційних управлінських рішень, безперервного моніторингу ризиків, раннього виявлення конфліктогенних процесів та превентивної локалізації загроз, що створює нове науково-методологічне підґрунтя для підвищення соціальної стійкості й зміцнення національної безпеки України;

удосконалено:

– теоретико-категоріальний апарат публічного управління шляхом розвитку наукового розуміння соціального конфлікту як дуальної соціально-управлінської категорії, що одночасно характеризує об'єкт цілеспрямованого публічно-управлінського впливу й механізм самоорганізації суспільства, який забезпечує виявлення, артикуляцію та узгодження суспільних інтересів. Такий підхід, на відміну від існуючих, обґрунтовує конструктивний потенціал соціального конфлікту як чинника підвищення адаптивності публічного управління, зміцнення соціальної стійкості та запобігання деструктивній ескалації конфліктних процесів;

– науково-методичний підхід до інституційної адаптації міжнародних моделей публічного управління у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення методики їх багатокритеріальної селекції, оцінювання та імплементації, яка, на відміну від існуючих підходів, враховує інституційну спроможність, нормативно-правову сумісність, соціокультурну релевантність і безпекові особливості функціонування системи публічного управління України. Це забезпечує науково обґрунтовану адаптацію інструментів нідерландської системи «Signaleringsoverleg», канадської моделі «Community Policing» та інших практик муніципальної медіації, раннього виявлення соціальної напруги й партнерського врядування до умов децентралізації та протидії гібридним загрозам, сприяючи підвищенню ефективності механізмів публічної політики щодо забезпечення соціальної стійкості;

– методологію аналізу публічної політики шляхом розвитку алгоритму стратегічного вибору управлінських рішень, який ґрунтується на інтеграції інструментів системної діагностики, картування стейкхолдерів, багатокритеріального оцінювання альтернатив та концепції «вікна можливостей». На відміну від існуючих підходів, алгоритм забезпечує своєчасну ідентифікацію оптимальних моментів для державного втручання, мінімізує ризики ескалації соціальних конфліктів і підвищує ефективність реалізації публічної політики в умовах гібридних загроз;

– методичний підхід до діагностики конфліктогенного середовища України в умовах воєнного стану, який, на відміну від існуючих, базується на комплексному аналізі трансформації соціальних, інституційних і безпекових чинників конфліктності. Це дозволило виявити нові типи конфліктогенних суперечностей — ресурсні, інституційно-підзвітні та ціннісні, визначити механізми їх взаємного

посилення й науково обґрунтувати доцільність впровадження програмно-цільового управління соціальною стабільністю як складової публічної політики в умовах гібридних загроз;

- організаційно-інституційний механізм координації суб'єктів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення архітектури розподілу функціональних мандатів між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, центрами безоплатної правничої допомоги, медіаторами та інститутами громадянського суспільства, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на принципах поліцентричного врядування, субсидіарності та міжсекторальної взаємодії із застосуванням матриці відповідальності RACI. Запропонована архітектура забезпечує чітке розмежування стратегічних, координаційних, виконавчих і консультативно-медіаційних функцій, усуває дублювання повноважень, підвищує інституційну спроможність системи публічного управління та ефективність процесів превенції й деескалації соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз;

- науково-методичний підхід до оцінювання результативності публічного врядування у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення авторського інтегрального індексу соціальної напруги (ISN), який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на економетричному моделюванні часових лагів причинно-наслідкового впливу правових, адміністративних, соціально-економічних та інституційних чинників на динаміку конфліктогенності. Запропонований індекс забезпечує комплексне оцінювання ефективності механізмів публічної політики, визначення критичних порогів соціальної напруги, прогнозування сценаріїв розвитку конфліктних процесів і науково обґрунтовану підтримку прийняття стратегічних управлінських рішень, спрямованих на підвищення соціальної стійкості та зміцнення національної безпеки;

- організаційно-інституційний механізм інституціоналізації публічного врядування у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення авторської моделі інституційної зрілості суб'єктів публічної політики (M0–M4), інтегрованої зі стандартизацією управлінських процесів на основі процедур SOP (Standard Operating Procedures) та SLA (Service Level Agreements). На відміну від існуючих підходів, запропонований механізм забезпечує поетапний перехід від фрагментарних і реактивних управлінських дій до системного, адаптивного та відтворюваного функціонування механізмів публічної політики, формалізує міжвідомчу координацію, підвищує інституційну спроможність суб'єктів врядування та ефективність забезпечення суспільної безпеки в умовах гібридних загроз;

- організаційно-комунікативний механізм взаємодії суб'єктів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення інтегрованої комунікативної моделі, яка, на відміну від існуючих підходів, поєднує систему стратегічних комунікацій, інклюзивні механізми партисипативного врядування, медіацію, багатоканальний зворотний зв'язок і ризик-орієнтоване управління інформаційними потоками. Запропонована модель забезпечує узгодження інтересів ключових стейкхолдерів, мінімізацію

інформаційної асиметрії, підвищення рівня суспільної довіри й легітимності публічних рішень, а також інституційну стійкість і адаптивність системи публічного врядування в умовах гібридних загроз;

- науково-методичний підхід до стратегічного планування публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів шляхом розроблення алгоритму підтримки стратегічних управлінських рішень, який, на відміну від існуючих підходів, інтегрує кластерний аналіз територіальних громад за рівнем конфліктогенності (кластери А–D), сценарне моделювання методом Монте-Карло, багатокритеріальне оцінювання альтернатив та оптимізацію ресурсного забезпечення за критерієм «ефект/вартість». Запропонований алгоритм забезпечує прогнозування ймовірних сценаріїв розвитку конфліктних процесів, визначення пріоритетності превентивних заходів, раціональний розподіл фінансових, кадрових та організаційних ресурсів, а також підвищення результативності й адаптивності стратегічного публічного управління в умовах гібридних загроз;

дістали подальшого розвитку:

- теоретико-методологічні засади еволюції управлінської думки шляхом розроблення авторської періодизації розвитку моделей публічного управління – від античних концепцій ідеального державного устрою до сучасної парадигми поліцентричного мережевого врядування (governance). На відміну від існуючих підходів, періодизація ґрунтується на трансформації механізмів узгодження суспільних інтересів, що дозволило виявити закономірний перехід від адміністративно-бюрократичної моделі державного управління до інклюзивних, партисипативних і мережевих механізмів формування та реалізації публічної політики;

- методологічні засади дослідження механізмів публічної політики шляхом розроблення інтегрованої трирівневої аналітичної рамки (мікро-, мезо- та макрорівні), що, на відміну від існуючих підходів, поєднує поведінковий, інституційний та системно-трансформаційний виміри аналізу. Запропонована рамка забезпечує виявлення причинно-наслідкових взаємозв'язків між індивідуальними патернами поведінки, функціонуванням інститутів та динамікою суспільних змін, формуючи цілісне методологічне підґрунтя для проєктування адаптивних механізмів публічної політики;

- науково-прикладні засади цифрової трансформації механізмів медіації шляхом розроблення інтегрованого інструментарію оцінювання їх результативності, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на системі взаємопов'язаних індексів (IDM, IEM, ISM, CEM), що забезпечують комплексне вимірювання рівня цифрової зрілості медіаційних процесів, ефективності взаємодії суб'єктів, соціального ефекту та якості управлінських рішень. Запропонований інструментарій дозволяє кількісно оцінювати вплив цифровізації на результативність вирішення спорів, рівень довіри та задоволеності громадян публічними сервісами;

- науково-теоретичні та прикладні засади формування механізмів публічного управління шляхом обґрунтування авторської концепції Національної системи соціальної єдності як інтегрованої координуючої надсистеми публічного врядування, яка, на відміну від існуючих підходів, поєднує економічну, соціальну та

інституційну опору в єдину архітектуру стратегічної координації. Запропонована концепція забезпечує узгодження державної політики на всіх рівнях врядування, інтеграцію механізмів міжсекторальної взаємодії, зміцнення суспільної довіри, підвищення соціальної резильєнтності та формування довгострокового суспільного консенсусу в умовах гібридних загроз.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені автором теоретичні положення, концептуальні підходи, методичні рекомендації, моделі, механізми та аналітичний інструментарій доведені до рівня конкретних науково-практичних рекомендацій і можуть бути використані органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, суб'єктами публічної політики та закладами вищої освіти при формуванні й реалізації механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

Практична значущість результатів дослідження підтверджується їх впровадженням у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Зокрема, результати дисертаційної роботи використано в діяльності Бучанської міської територіальної громади, що підтверджується довідкою від «19» грудня 2025 року № 12.1-09/7679. У межах практичного використання були застосовані авторські підходи до вдосконалення механізмів врегулювання соціальних конфліктів, оцінювання конфліктогенних ризиків, посилення міжвідомчої взаємодії та залучення громадськості до процесів ухвалення управлінських рішень. Запропонований автором системний підхід до аналізу причин і динаміки соціальних конфліктів використано для підвищення ефективності моніторингу та попередження конфліктних ситуацій, а також для розроблення інструментів зміцнення соціальної стабільності на рівні територіальної громади.

Окремі результати дисертаційного дослідження впроваджено в діяльність Дмитрівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області, що підтверджується довідкою від «02» квітня 2025 року № 03-16-431/1. Практичне застосування отримали розроблені автором рекомендації щодо вдосконалення механізмів управління соціальними конфліктами на місцевому рівні, підвищення ефективності комунікації між органами місцевого самоврядування та громадськістю, розвитку інструментів раннього виявлення конфліктогенних факторів, а також використання аналітичних підходів до оцінювання соціальної напруженості й ризиків дестабілізації суспільних процесів.

Науково-практичні результати дисертаційного дослідження впроваджено також у діяльність Менської міської ради Чернігівської області, що підтверджується довідкою від «17» березня 2026 року № 07-45/2147. Практичне значення для громади мали рекомендації щодо вдосконалення комунікаційних практик, розвитку механізмів взаємодії між владою й громадськістю, побудови систем моніторингу суспільних процесів, використання інструментів раннього виявлення соціальної напруженості та формування механізмів запобігання конфліктним ситуаціям на місцевому рівні.

Основні положення та результати дисертаційної роботи були враховані під час підготовки аналітичних матеріалів і консультативних напрацювань щодо

підвищення стійкості державної політики до сучасних гібридних загроз, що підтверджується довідкою Верховної Ради України (народного депутата України Сергія Гривка) довідка № 110д9/10-2025/273910 від 27 листопада 2025 р. Практичне застосування отримали авторські підходи до аналізу соціальних конфліктів в умовах цифровізації та інформаційної турбулентності, концептуальні положення щодо модернізації механізмів публічної політики, інструментів моніторингу, раннього попередження й прогнозування конфліктних ситуацій, а також рекомендації щодо розвитку взаємодії між державними інституціями, громадянським суспільством і цифровими платформами участі. Отримані результати були використані при підготовці рекомендацій щодо підвищення ефективності державної політики у сфері забезпечення соціальної стабільності та протидії гібридним загрозам.

Теоретичні й методичні результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» під час викладання дисциплін: «Інформаційна політика та електронне врядування», «Антикорупційна політика», «Європейська інтеграція і глобалізація» та інших дисциплін управлінського спрямування (акт впровадження № 02/0243-А від 05.12.2025 р.).

У цілому результати дисертаційної роботи мають прикладне значення для вдосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, розвитку систем моніторингу і прогнозування соціальної напруженості, підвищення ефективності взаємодії між державою, громадянським суспільством і громадянами, а також формування адаптивних механізмів забезпечення соціальної стабільності й протидії гібридним загрозам на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до формування та вдосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання й врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. Усі наукові положення, результати, висновки та практичні рекомендації, наведені в дисертації, отримані автором особисто.

Особистий внесок полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад цілісної концепції поліцентричного управління соціальними конфліктами та розробленні інституційно-функціональної архітектури її реалізації; створенні модельної парадигми дослідження гібридних загроз як системного чинника модернізації управлінських процесів; розробленні методичного інструментарію моніторингу та прогнозування ескалації конфліктів на основі стохастичного моделювання спіральної динаміки; удосконаленні методичних підходів до оцінювання результативності публічної політики за допомогою інтегрального індексу соціальної напруги (ISN) та комплексного індексу цифрової медіації (CEM); формуванні стратегічних рекомендацій щодо впровадження стандартизованих алгоритмів реагування (SOP/SLA), матриць розподілу відповідальності (RACI) та національної системи соціальної єдності в діяльність органів публічної влади. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у

дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистої наукової роботи здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи апробовано на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Стійкість освіти і науки в умовах трансформації», присвяченій 30-річчю ЗВО «МНТУ» (м. Київ, 23–24 травня 2023 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (м. Житомир, 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній online-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Вплив інноваційних змін на розвиток суспільства: управлінські та соціально-економічні аспекти» (м. Житомир, 16 травня 2024 р.); Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Міждисциплінарні наукові студії 2024» (м. Херсон – м. Кропивницький, 26 квітня 2024 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів» (м. Херсон – м. Кропивницький, 30 травня 2024 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація національної системи публічного управління та права в контексті європейської інтеграції України» (м. Херсон – м. Кропивницький, 31 травня 2024 р.); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство» (м. Київ, 27–28 березня 2025 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація національної системи публічного управління та права в контексті європейської інтеграції України» (м. Кропивницький, 22 травня 2025 р.); IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва» (м. Львів, 28 травня 2025 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу» (м. Київ, 23–24 квітня 2025 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів» (м. Херсон – м. Кропивницький, 30 травня 2025 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна наука: стан та перспективи розвитку» (м. Кропивницький, 13–15 листопада 2024 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Підприємництво, облік та фінанси: сучасний стан й перспективи повоєнного відродження» (м. Херсон – м. Кропивницький, 27 травня 2026 р.).

У процесі апробації результатів дослідження були представлені та обговорені теоретико-методологічні засади публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, роль публічної влади і громадянської участі у врегулюванні конфліктних процесів, проблеми формування механізмів попередження соціальних конфліктів, особливості застосування конфліктологічного підходу в публічній політиці, вплив інформаційних війн і гібридних загроз на соціальну стабільність, методи оцінювання глибини соціальних конфліктів, можливості використання цифрових інструментів медіації в публічному управлінні, а також вплив цифровізації на трансформацію соціальних конфліктів і розвиток механізмів суспільної взаємодії. Окремі результати дослідження були присвячені аналізу міжнародного досвіду цифровізації, оцінюванню впливу

цифрових трансформацій на соціальну нерівність і конфліктність, а також обґрунтуванню інструментів підвищення соціальної стійкості в умовах гібридних загроз.

Публікації. Основні положення та найважливіші результати дисертаційної роботи опубліковано автором самостійно та у співавторстві в 50 наукових працях, загальним обсягом 20,5 д.а., з яких особисто автору належить 12,4 д.а., з них: 3 – у колективних монографіях; 7 – у наукових виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science; 27 – у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 13 – в інших виданнях.

Структура, зміст та обсяг дисертаційної роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи викладено на 412 сторінках друкованого тексту. У дисертації розміщено 94 таблиці на 58 сторінках, 92 рисунки на 55 сторінках, 16 додатків. Список використаних джерел налічує 398 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** дисертації обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано його мету та завдання, визначено об'єкт і предмет, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі **«Теоретико-концептуальні основи формування публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам в умовах гібридних загроз»** досліджено теоретичні засади формування та реалізації механізмів публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами; узагальнено еволюцію наукових підходів до розуміння природи соціального конфлікту; уточнено зміст ключових категорій дослідження; систематизовано фактори виникнення та розвитку соціальних конфліктів; сформовано концептуальну модель взаємодії публічної політики та соціального конфлікту в умовах гібридних загроз.

Дослідження показало, що соціальний конфлікт є невід'ємним елементом суспільного розвитку та закономірною формою взаємодії соціальних груп, інтереси, потреби та цінності яких перебувають у стані суперечності. Аналіз класичних і сучасних наукових концепцій дозволив встановити, що конфлікти не можуть розглядатися виключно як деструктивне явище, оскільки вони одночасно виступають джерелом суспільних змін, інституційного розвитку та трансформації соціальних відносин. У роботі узагальнено положення конфліктологічного, інституційного, поведінкового, системного та мережевого підходів до дослідження конфліктних процесів і доведено доцільність їх комплексного використання для аналізу соціальних конфліктів у сфері публічного управління.

Встановлено, що сучасні соціальні конфлікти формуються під впливом значно ширшого спектра чинників, ніж це було характерно для традиційних індустріальних суспільств. Поряд із соціально-економічними суперечностями дедалі більшого значення набувають інформаційні впливи, цифрові комунікації, криза довіри до інститутів влади, політична поляризація, дезінформація, наслідки воєнних дій та

зовнішні гібридні впливи. Це зумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до врегулювання конфліктів і переходу від реактивного реагування на вже сформовані конфліктні ситуації до проактивної політики раннього виявлення ризиків та попередження їх ескалації.

У результаті дослідження уточнено зміст понять «соціальний конфлікт», «управління соціальними конфліктами», «публічна політика врегулювання соціальних конфліктів», «гібридні загрози», «цифрова медіація», «соціальна напруга» та «суспільна стійкість». На відміну від існуючих підходів, публічну політику щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів визначено як комплексну систему інституційних, нормативно-правових, адміністративно-управлінських, соціально-комунікаційних та цифрових впливів держави, спрямованих на попередження виникнення конфліктів, їх деескалацію, врегулювання та забезпечення довгострокової суспільної стабільності.

Особливу увагу приділено дослідженню трансформації соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. Встановлено, що сучасні конфлікти дедалі частіше виникають і розвиваються під впливом інформаційно-психологічних операцій, цифрових платформ комунікації, мережових форм мобілізації громадян та маніпулятивного поширення конфліктних наративів. Доведено, що в умовах цифровізації суспільства соціальні мережі та онлайн-платформи можуть виступати як інструментами ескалації конфліктів, так і засобами їх врегулювання через механізми цифрової медіації, електронної демократії та громадянської участі.

Систематизовано фактори виникнення та розвитку соціальних конфліктів і запропоновано їх групування за п'ятьма взаємопов'язаними блоками: соціально-економічним, інституційно-управлінським, політико-правовим, інформаційно-комунікаційним та безпековим.

Установлено, що визначальну роль у виникненні соціальних конфліктів відіграють не окремі фактори, а їх взаємодія та накопичувальний ефект. Саме тому важливого значення набуває категорія «соціальна напруга», яку в роботі визначено як проміжний стан між наявністю конфліктогенних факторів і відкритою фазою конфлікту. Обґрунтовано, що соціальна напруга може розглядатися як ключовий індикатор раннього попередження конфліктних процесів, який дозволяє своєчасно ідентифікувати ризики ескалації та застосовувати превентивні механізми публічної політики.

Доведено, що ефективність публічної політики управління соціальними конфліктами визначається не лише якістю нормативно-правового регулювання або адміністративного впливу. Вирішальне значення мають рівень суспільної довіри, інтенсивність громадянської участі, розвиток механізмів суспільного діалогу, міжсекторальна взаємодія та здатність держави забезпечувати координацію між усіма заінтересованими сторонами конфліктного процесу. Це дозволило обґрунтувати необхідність переходу від традиційної реактивної моделі управління конфліктами до проактивної моделі, заснованої на принципах раннього виявлення ризиків, превентивного реагування, цифрової взаємодії та безперервного моніторингу суспільних процесів.

Ключовим результатом розділу стало формування концептуальної моделі взаємодії публічної політики та соціального конфлікту через амортизуючі фактори стабільності (рис. 1). Запропонована модель відображає взаємозв'язок між конфліктогенними факторами, соціальною напругою, конфліктними процесами та механізмами публічної політики. Центральне місце в моделі займають амортизуючі фактори стабільності, до яких віднесено ефективність інститутів публічної влади, суспільну довіру, громадянську участь, цифрову взаємодію, соціальну згуртованість та суспільну стійкість. Доведено, що саме через зазначені фактори механізми публічної політики здатні впливати на рівень соціальної напруги та ймовірність ескалації конфліктів. Запропонована модель дозволяє пояснити механізм переходу від конфліктогенних факторів до відкритих конфліктних процесів, а також визначити точки управлінського впливу, через які органи державної влади та місцевого самоврядування можуть здійснювати превентивне реагування.

На відміну від існуючих підходів, модель враховує наявність зворотних зв'язків між окремими елементами системи та дозволяє розглядати соціальний конфлікт як керований процес, на який можуть цілеспрямовано впливати інститути публічної влади через систему взаємопов'язаних управлінських механізмів.

Сформовані в першому розділі теоретико-концептуальні положення стали основою для подальшого аналізу стану соціальної напруги в Україні, розроблення системи її оцінювання, формування механізмів раннього попередження конфліктів та побудови комплексної моделі публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

У другому розділі **«Методологія дослідження та моделювання механізмів публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам»** розроблено методологічний інструментарій дослідження соціальних конфліктів у системі публічного управління; сформовано операційно-аналітичну рамку оцінювання конфліктних процесів; обґрунтовано систему показників вимірювання соціальної напруги та результативності механізмів публічної політики; розроблено методичні підходи до аналізу взаємозв'язків між конфліктогенними факторами, соціальною напругою та управлінськими інтервенціями; побудовано інтегровану багаторівневу причинно-наслідкову модель управління соціальними конфліктами від детермінант до результатів публічної політики.

Обґрунтовано необхідність комплексної методології, що поєднує аналіз передумов конфліктів, механізмів формування соціальної напруги та результатів реалізації публічної політики. Це дозволяє пояснити механізми переходу від латентних суперечностей до відкритої взаємодії та оцінити вплив управлінських рішень на деескалацію.

Методологічним фундаментом дослідження виступає синтез системного, інституційного, конфліктологічного та мережевого підходів. Сформовано операційно-аналітичну рамку, яка забезпечує перехід від якісного опису конфліктних процесів до їх кількісного вимірювання через систему показників конфліктогенності, соціальної напруги та ефективності врядування.

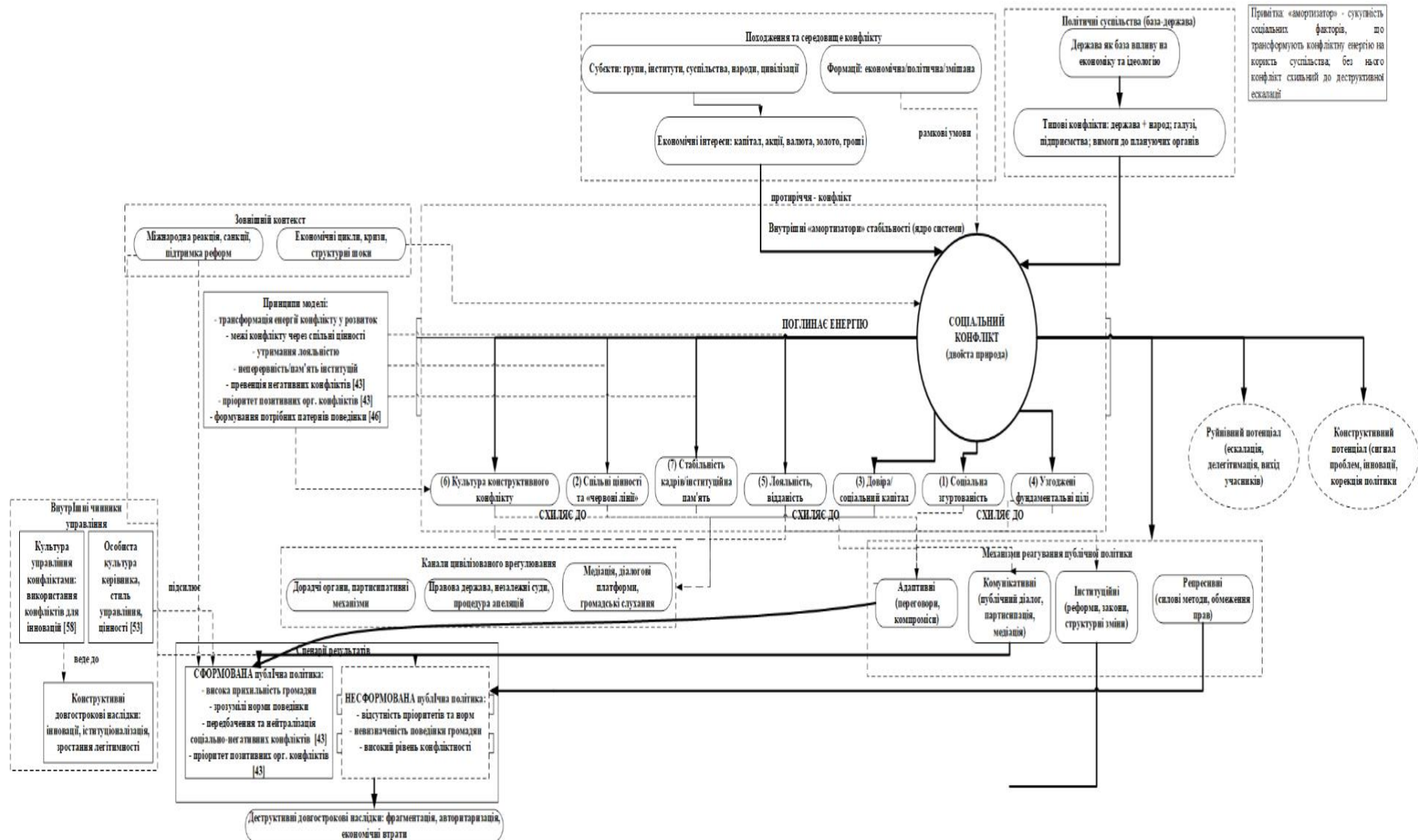

Рис. 1. Концептуальна модель взаємодії публічної політики та соціального конфлікту через амортизуючі фактори стабільності

Джерело: побудовано автором

Доведено, що ключовим індикатором раннього виявлення конфліктів є «соціальна напруга» як інтегральний стан суспільства, що передуює відкритій фазі протистояння. На відміну від традиційних підходів, соціальну напругу концептуалізовано як кількісно вимірюваний показник, що дозволяє здійснювати прогнозування ризиків та доказове управління на основі емпіричних даних.

Сформовано систему індикаторів соціальної напруги (економічні, інституційні, інформаційні та безпекові компоненти), що забезпечує моніторинг середовища та ідентифікацію точок накопичення конфліктного потенціалу. Доведено, що результативність публічної політики має оцінюватися не лише за кількістю врегульованих спорів, а й за здатністю інституцій превентивно знижувати напругу та зміцнювати суспільну довіру.

Виокремлено три ключові групи механізмів державного впливу: інституційно-правові, адміністративно-управлінські та соціально-комунікаційні. Головним результатом розробки стала інтегрована багаторівнева причинно-наслідкова модель управління соціальними конфліктами (рис. 2), яка візуалізує логіку переходу від детермінант середовища через конфліктні процеси до кінцевих результатів врядування.

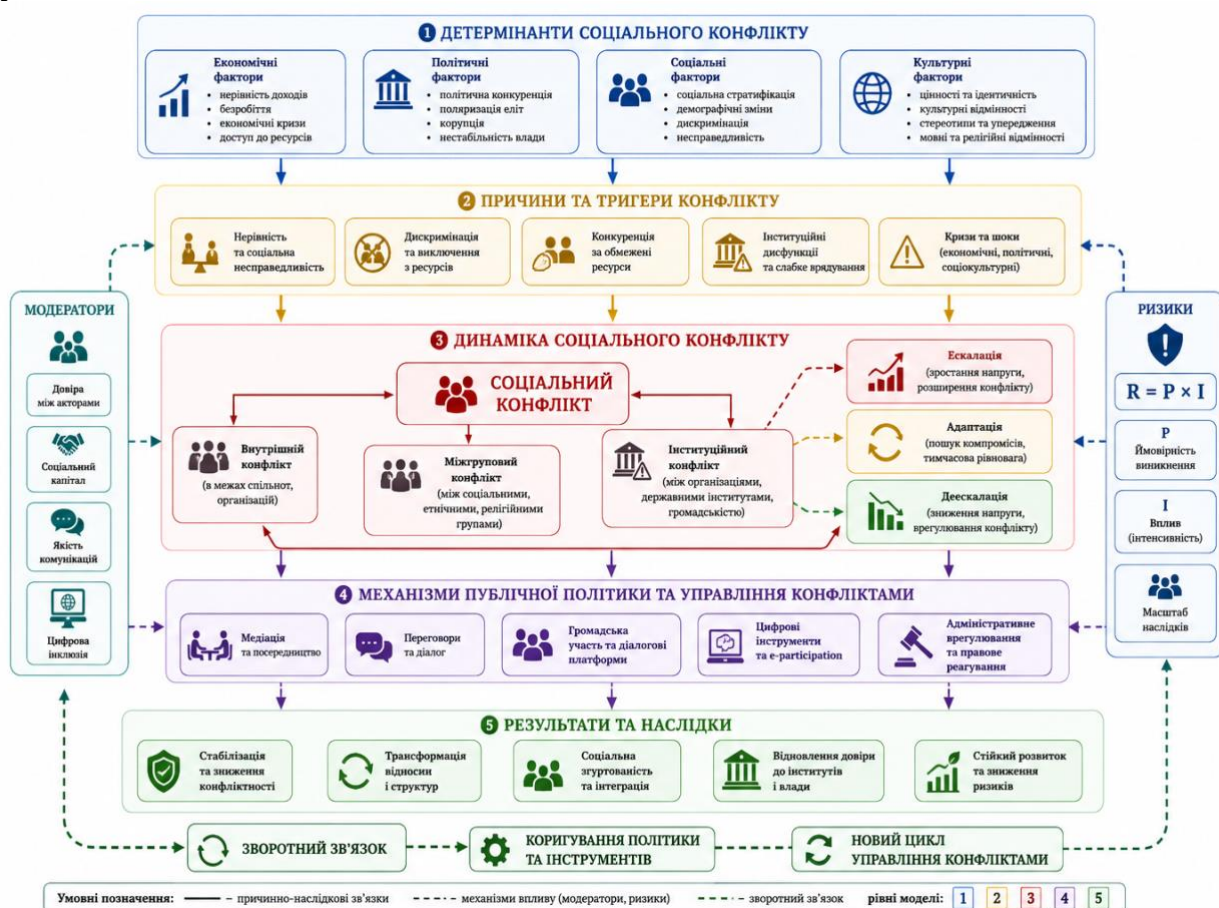

Рис. 2. Інтегрована багаторівнева причинно-наслідкова модель управління соціальними конфліктами: від детермінант до результатів публічної політики

Джерело: побудовано автором (з використанням Microsoft Visio та Draw.io, мови програмування Python (бібліотеки Pandas, SciPy, Matplotlib) та MS Excel)

На відміну від існуючих підходів, запропонована модель дозволяє не лише пояснювати причини суперечностей, а й точно визначати точки управлінського впливу, прогнозувати сценарії розвитку подій та оцінювати ефективність рішень на різних рівнях публічного управління. Сформована методологічна база створила підґрунтя для комплексного аналізу конфліктогенності територій України та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення системи управління в умовах гібридних загроз.

У третьому розділі «**Діагностика та оцінювання ефективності публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам**» здійснено комплексний аналіз сучасного стану соціальної напруги та конфліктних процесів в Україні; досліджено особливості функціонування механізмів публічної політики в умовах гібридних загроз; проведено оцінювання регіональних відмінностей соціальної напруги; визначено фактори, що впливають на динаміку конфліктних процесів; здійснено сценарне моделювання результативності управлінських інтервенцій та оцінено потенціал різних механізмів публічної політики щодо зниження рівня соціальної напруги.

Розроблено комплексний аналітичний інструментарій на засадах індексного підходу та сценарного моделювання, що забезпечило перехід від фрагментарного аналізу до системного оцінювання ефективності публічної політики. Встановлено, що ключовими драйверами соціальної напруги у 2014–2024 рр. стали наслідки воєнної агресії, масове переміщення населення та дисбаланси інституційної спроможності територій.

Доведено глибоку територіальну диференціацію здатності регіонів до адаптації, що визначається станом соціального капіталу, рівнем економічного розвитку та якістю місцевих управлінських механізмів. На основі результатів сформовано інтегровану логіко-структурну модель механізмів реалізації політики (рис. 3), яка об'єднує інституційний, управлінський та комунікаційний рівні у цілісну систему взаємодії держави, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства.

Встановлено, що результативність механізмів врегулювання соціальних конфліктів безпосередньо залежить від рівня координації між суб'єктами публічного управління, ефективності комунікації із заінтересованими сторонами та здатності інституцій забезпечувати своєчасне реагування на сигнали зростання соціальної напруги. Доведено, що навіть за наявності достатнього нормативно-правового забезпечення низький рівень міжінституційної взаємодії суттєво знижує ефективність політики врегулювання конфліктів.

Значну увагу приділено оцінюванню динаміки інтегрального індексу соціальної напруги (ISN) у регіонах України. Проведені розрахунки дозволили виявити стійкі просторові закономірності формування соціальної напруги та визначити регіони з різним рівнем конфліктного ризику. Встановлено, що зміни індексу соціальної напруги відображають не лише поточний стан соціального середовища, а й накопичення структурних диспропорцій, які можуть призводити до виникнення конфліктних ситуацій у середньостроковій перспективі.

Інтегрована логіко-структурна модель: Механізми → Виходи → Результати → Вплив

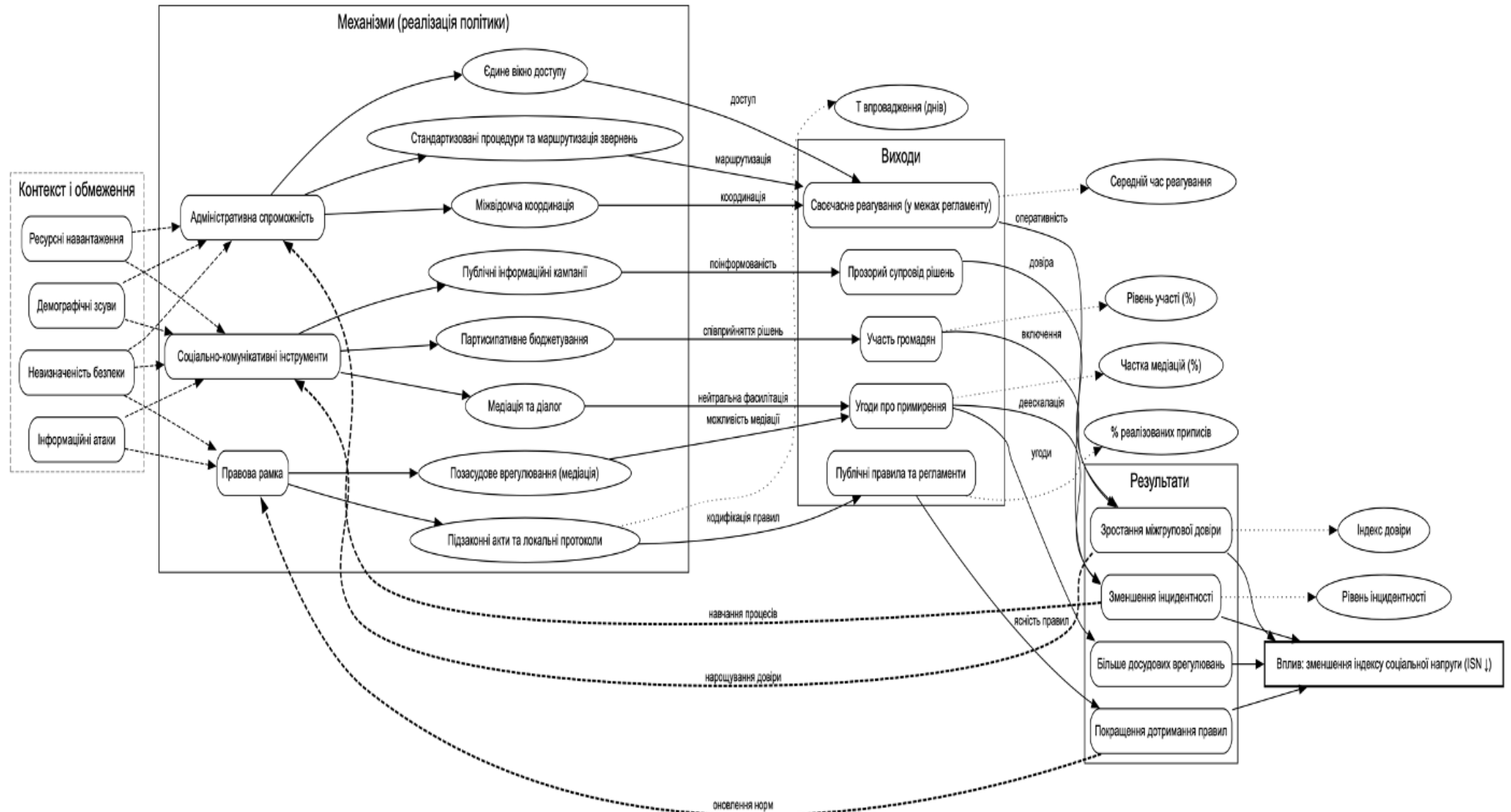

Рис. 3. Інтегрована логіко-структурна модель механізмів реалізації політики врегулювання соціальних конфліктів

Джерело: побудовано автором

На основі розрахованого індексу побудовано матрицю позиціонування регіонів за рівнем та стійкістю інтегрального індексу соціальної напруги (ISN) (рис. 4), що дозволило класифікувати території за ступенем ризику ескалації конфліктів. Аналіз динаміки за 2014–2024 рр. виявив фази трансформації конфліктного потенціалу під впливом безпекових шоків, економічних криз та процесів децентралізації.

Доведено, що регіональні відмінності напруги визначаються інституційною спроможністю територій та станом соціального капіталу: розвинуті практики громадянської участі забезпечують вищу стійкість до криз та швидше відновлення. Виокремлено три моделі розвитку конфліктного потенціалу: адаптивну (стабільні лідери), перехідну (нестійка динаміка, що потребує превенції) та вразливу (високий ризик), яка обумовлює необхідність концентрації ресурсів публічної політики та невідкладних управлінських інтервенцій.

Отримані результати підтвердили доцільність використання інтегрального індексу соціальної напруги як інструменту стратегічної діагностики соціальних процесів.

На відміну від окремих статистичних показників, інтегральний індекс дозволяє враховувати одночасний вплив багатьох факторів і формувати узагальнену оцінку конфліктного потенціалу територій.

Результати аналізу показали, що найбільші ризики виникнення конфліктних процесів характерні для регіонів, де поєднуються високі значення соціальної напруги та нестійка динаміка її зміни. Водночас частина регіонів продемонструвала здатність зберігати відносну стабільність навіть за умов значних зовнішніх викликів, що свідчить про важливу роль інституційної спроможності, соціальної згуртованості та ефективності місцевих механізмів публічного управління.

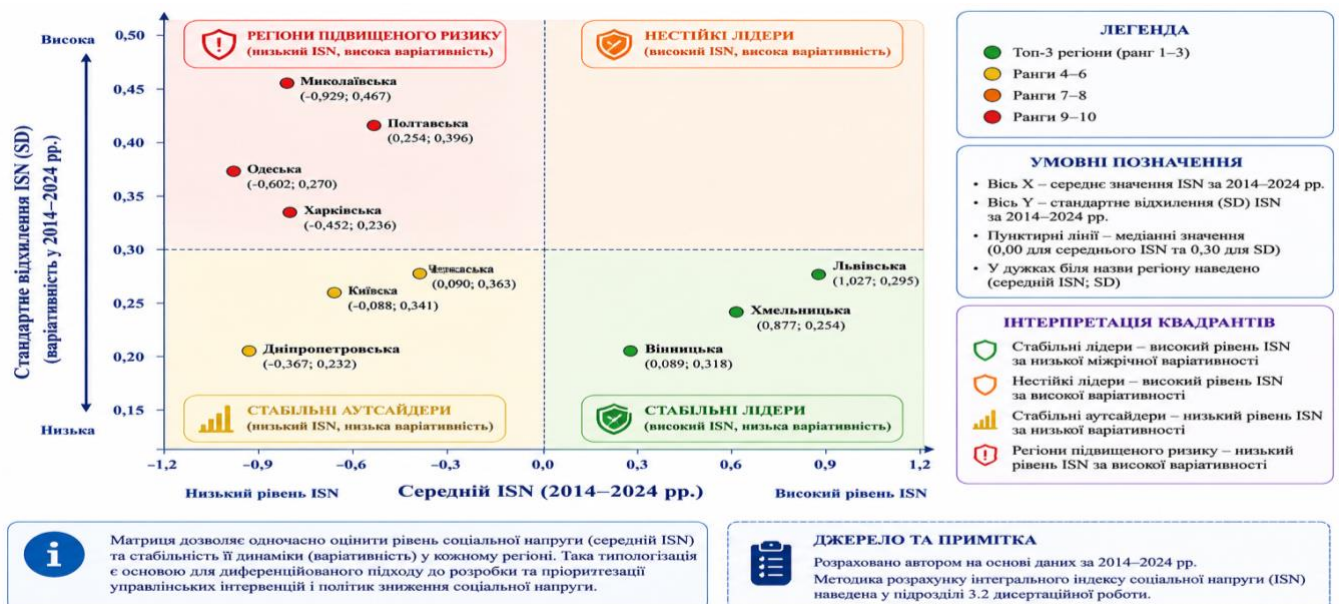

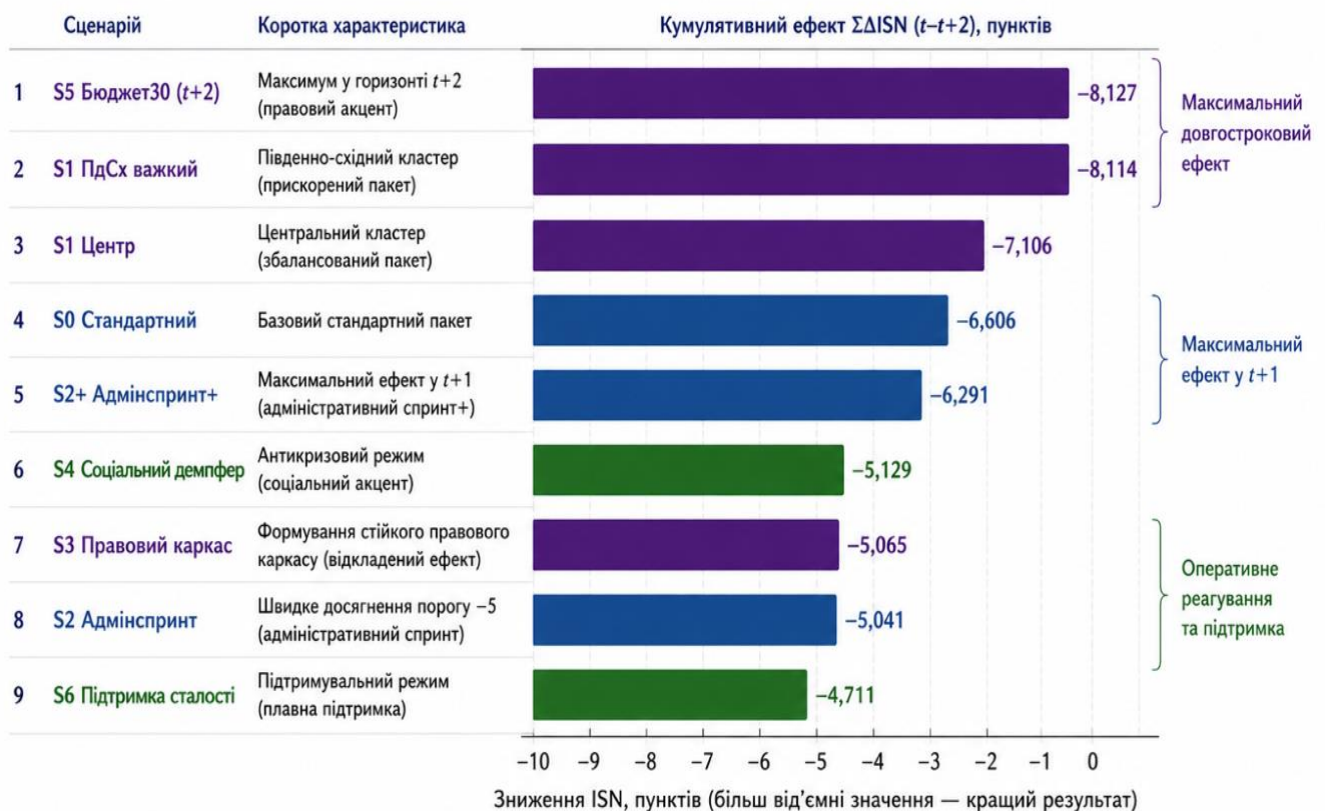
Рис. 4. Матриця позиціонування регіонів за рівнем і стійкістю інтегрального індексу соціальної напруги (2014–2024 рр.)

Джерело: розраховано та побудовано автором на основі результатів оцінювання ISN за 2014–2024 рр. (з використанням Microsoft Visio та Draw.io, мови програмування Python (бібліотеки Pandas, SciPy, Matplotlib) та MS Excel)

Дослідження підтвердило, що рівень соціальної напруги значною мірою залежить від якості функціонування механізмів публічної політики. Виявлено статистично значущий зв'язок між ефективністю інституційно-правових, адміністративно-управлінських та соціально-комунікаційних механізмів і змінами показників соціальної напруги. Найбільш стійкий вплив продемонстрували механізми, пов'язані із забезпеченням громадянської участі, розвитком суспільного діалогу, цифрових сервісів взаємодії та інструментів раннього реагування.

Окремий блок дослідження був присвячений оцінюванню результативності різних сценаріїв управлінських інтервенцій. Для цього було здійснено моделювання альтернативних сценаріїв реалізації політики врегулювання соціальних конфліктів із використанням лагового підходу, що дозволяє враховувати відкладений характер впливу управлінських рішень на суспільні процеси.

На основі проведених розрахунків побудовано модель порівняння сценаріїв за кумулятивним ефектом зниження соціальної напруги у горизонті $t-t+2$ (рис. 5).

Примітка. Розраховано за коефіцієнтами моделі: $\beta_S = -0,1293$; $\beta_A = -0,2499$; $\beta_L = -0,2814$.

$\Delta ISN (t-t+2)$ — сумарний ефект у горизонті t (Social) + $t+1$ (Admin) + $t+2$ (Legal).

Більш від'ємні значення означають більше зниження соціальної напруги та вищу ефективність сценарію.

Рис. 5. Порівняння сценаріїв за кумулятивним ефектом зниження соціальної напруги в горизонті $t-t+2$

Джерело: розраховано автором

Результати моделювання показали, що найбільшу ефективність демонструють комплексні сценарії, які поєднують інституційні, управлінські та соціально-комунікаційні інструменти впливу. Доведено, що ізольоване використання окремих механізмів забезпечує лише короткостроковий ефект, тоді як комплексне

застосування взаємодоповнюючих інтервенцій дозволяє досягати стійкого зниження рівня соціальної напруги у середньостроковій перспективі. Проведений аналіз підтвердив, що ефективна політика запобігання та врегулювання соціальних конфліктів повинна ґрунтуватися на постійному моніторингу соціальної напруги, використанні систем раннього попередження, розвитку цифрових механізмів взаємодії з громадянами та застосуванні адаптивних управлінських підходів залежно від особливостей конкретного регіону.

Отримані результати дозволили не лише оцінити сучасний стан соціальної напруги в Україні та регіональні особливості її формування, а й визначити найбільш ефективні механізми публічної політики, що створило підґрунтя для розроблення у наступних розділах.

У четвертому розділі **«Науково-методологічні засади розбудови інтегрованого механізму публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз»** розроблено комплексну модель реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами; обґрунтовано інституційно-функціональну архітектуру взаємодії суб'єктів публічного управління; сформовано процесно-алгоритмічний механізм прийняття управлінських рішень на основі моніторингу соціальної напруги; визначено порядок координації інституційних, адміністративно-управлінських і соціально-комунікаційних інструментів у системі запобігання та врегулювання соціальних конфліктів.

Підтверджено складну багаторівневу природу соціальних конфліктів, що потребує переходу від фрагментарних адміністративних заходів до комплексної архітектури управління, яка інтегрує інституційний, аналітичний та процесний компоненти. Встановлено, що результативність публічної політики визначається здатністю державних інституцій забезпечувати міжвідомчу координацію та оперативно реагувати на сигнали зростання напруги.

Обґрунтовано принципи багаторівневого врядування, цифрової взаємодії та доказового прийняття рішень. Доведено, що традиційна вертикальна модель не забезпечує достатньої швидкості реакції в умовах воєнного стану та міграційних викликів. Запропоновано перехід до мережевої моделі, яка передбачає активну співпрацю органів влади, громадянського суспільства та цифрових платформ участі.

На основі отриманих результатів сформовано інституційно-функціональну архітектуру механізмів реалізації публічної політики (рис. 6), яка охоплює національний, регіональний та місцевий рівні врядування і забезпечує чіткий розподіл функцій між суб'єктами управління соціальними конфліктами.

На національному рівні визначено функції стратегування та розбудови аналітичної інфраструктури, на регіональному – моніторинг напруги й координацію громад, а на місцевому – превенцію та безпосередню mediaцію. Особливістю архітектури є повна інтеграція повноважень і даних, де швидкість передачі сигналів між рівнями є вирішальною для оперативного упередження ескалації. Важливим елементом є інформаційно-аналітичний контур, який через використання цифрових інструментів, Big Data та прогнозової аналітики суттєво підвищує якість управлінських рішень.

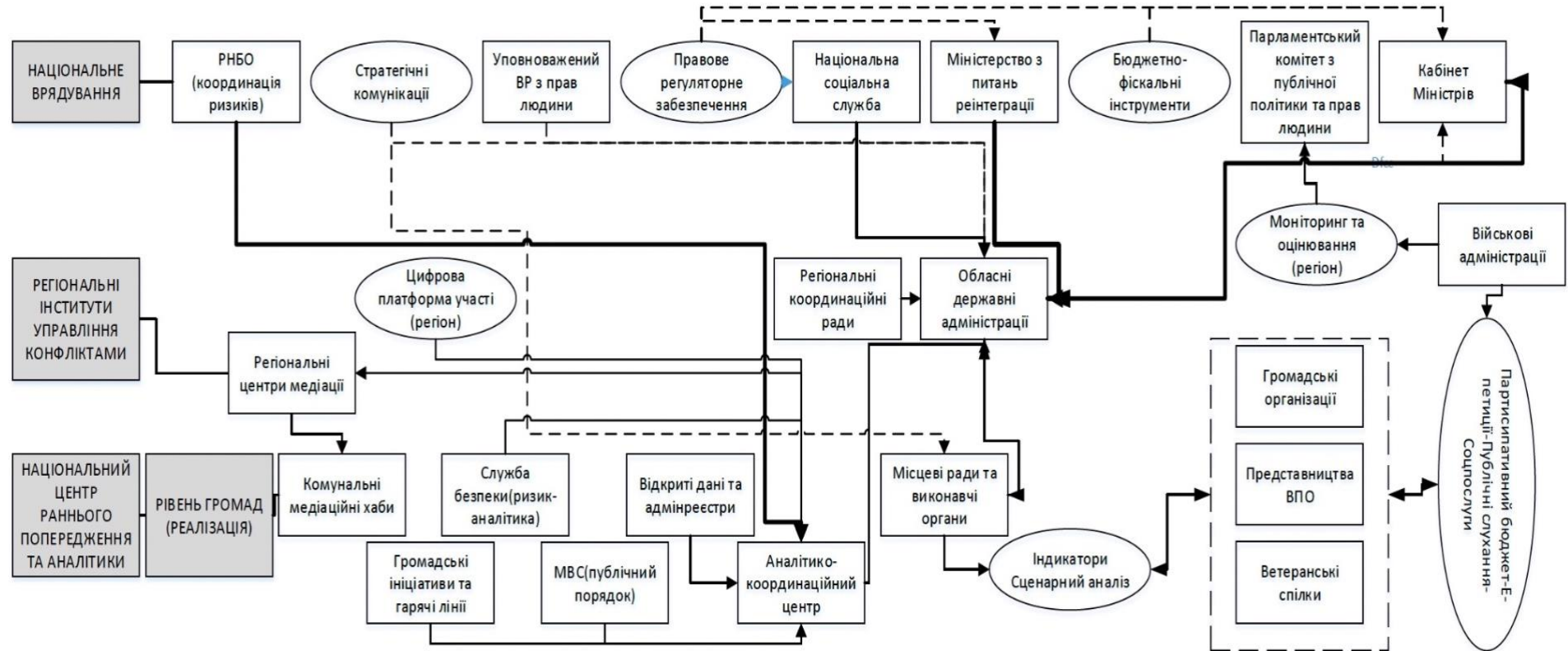

Рис. 6. Інституційно-функціональна архітектура механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами (рівні: національний – регіональний – місцевий; потоки повноважень, даних і координації)

Примітка (легенда): суцільні стрілки – владні/управлінські повноваження; пунктир – інформаційні потоки (дані, аналітика, комунікації); потовищені стрілки – координаційні мандати та бюджетно-фіскальні зв'язки

Джерело: авторська розробка

Сформована цілісна архітектура забезпечує перехід від реактивного врегулювання до превентивного управління соціальною напругою, що зміцнює міжінституційну взаємодію та формує адаптивну стійкість суспільства в умовах гібридних загроз.

У п'ятому розділі **«Стратегічний розвиток та інституціоналізація публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів»** розроблено систему практичних інструментів управління соціальними конфліктами на основі інтегрованого використання інституційно-правових, адміністративно-управлінських та соціально-комунікаційних механізмів; запропоновано підхід до кластеризації регіонів за профілями ефективності механізмів публічної політики та динамікою соціальної напруги; сформовано систему адаптивних стратегій управління соціальними конфліктами; здійснено комплексне оцінювання результативності цифрової медіації та механізмів публічної політики в Україні у 2014–2025 роках.

Встановлено, що ефективність управління конфліктами визначається адаптивністю інструментів до регіональної специфіки, що зумовило розроблення в п'ятому розділі прикладного інструментарію трансформації аналітичних даних у управлінські рішення. Обґрунтовано обмеженість універсальних підходів та необхідність використання диференційованих моделей управління, що враховують рівень розвитку механізмів політики та динаміку соціальної напруги.

Розроблено систему комплексного оцінювання, яка інтегрує інституційно-правовий (IDM), адміністративно-управлінський (IEM) і соціально-комунікаційний (ISM) компоненти в інтегральний показник ефективності цифрової медіації (CEM). Цей індекс відображає загальну спроможність системи забезпечувати деескалацію та запобігати конфліктним циклам.

На основі виявленої неоднорідності управлінської спроможності регіонів проведено їх кластеризацію за профілями ефективності та тенденціями зміни соціальної напруги. Результатом стала Кластерна карта стратегій управління (рис. 7), яка забезпечує обґрунтований вибір стратегічних інтервенцій та позиціонування територій залежно від характеру розвитку конфліктних процесів і рівня інституційної готовності до їх врегулювання.

Кластерна карта дозволяє диференціювати стратегічні втручання: для територій із високою ефективністю управління та стабілізацією напруги передбачено масштабування успішних практик, тоді як для регіонів із середніми показниками акцент зміщено на посилення координації суб'єктів та розвиток інструментів громадської участі.

Для територій із високою напругою й низькою ефективністю врядування обґрунтовано програми інституційного посилення та цифрової трансформації. Доведено, що цифровізація взаємодії (е-консультації, онлайн-медіація, е-участь) є критичним фактором суспільної стійкості, що забезпечує раннє виявлення конфліктних сигналів.

У роботі вперше здійснено комплексне оцінювання впливу цифрової медіації, що підтвердило її роль у підвищенні прозорості влади, скороченні часу реагування та зміцненні довіри між суспільством і державою.

Рис. 7. Кластерна карта стратегічного вибору механізмів публічної політики залежно від рівня спроможності цифрової медіації (CEM) та динаміки соціальної напруги (ISN)

Джерело: розраховано автором (з використанням Microsoft Visio та Draw.io, мови програмування Python (бібліотеки Pandas, SciPy, Matplotlib) та MS Excel)

Синтез результатів оцінювання індексів (IDM, IEM, ISM, CEM, ISN), кластерного аналізу і сценарного моделювання дозволив сформулювати підсумкову модель ефективності цифрової медіації та соціальної напруги в Україні у 2014–2025 роках (рис. 8).

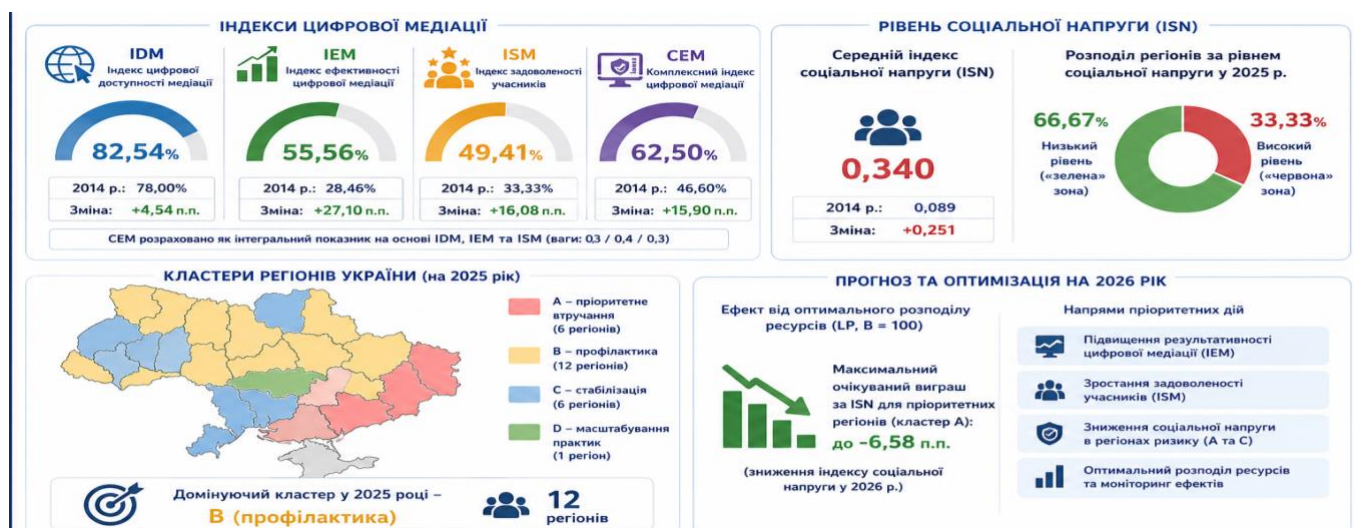

Рис. 8. Підсумкові результати оцінювання ефективності цифрової медіації та соціальної напруги в Україні у 2014–2025 рр.

Джерело: розроблено автором на основі результатів розрахунку індексів IDM, IEM, ISM, CEM, оцінювання індексу соціальної напруги (ISN), кластерного аналізу регіонів і сценарного моделювання (з використанням Microsoft Visio та Draw.io, мови програмування Python (бібліотеки Pandas, SciPy, Matplotlib) та MS Excel)

Підтверджено стійкий взаємозв'язок між розвитком цифрової взаємодії та зниженням соціальної напруги: регіони з високим рівнем е-комунікацій демонструють вищу стійкість до криз та швидке відновлення. Сценарне моделювання довело, що лише синхронний розвиток правових, інституційних та цифрових компонентів забезпечує стабільний кумулятивний ефект деескалації.

Сформовано практичні рекомендації щодо впровадження адаптивних моделей управління, які передбачають розбудову систем раннього попередження, цифровізацію моніторингу та розширення інструментів електронної участі. Автором запропоновано цілісну науково-прикладну систему управління, що інтегрує інструменти діагностики, прогнозування та цифрової медіації. Це забезпечує перехід від реактивного реагування до проактивної публічної політики та формування довгострокової суспільної стійкості в умовах гібридних загроз.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів теоретико-концептуального аналізу механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів дозволило сформулювати такі висновки:

1. Обґрунтовано, що еволюція наукових підходів до публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами відбувалася шляхом поступової трансформації від класичних бюрократичних моделей до сучасних парадигм мережевого врядування (governance). Встановлено, що сучасна публічна політика є результатом інтеграції політичних та управлінських практик, де держава переходить від ролі ієрархічного регулятора до ролі партнера та координатора суспільних інститутів. Це дозволило ідентифікувати концептуальний перехід до інклюзивних моделей узгодження інтересів, що є критично важливим для забезпечення соціальної стабільності в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

2. Здійснено концептуалізацію категорій «публічна політика», «соціальний конфлікт» та «гібридні загрози», що дозволило розкрити їхній змістовний взаємозв'язок у системі державного управління. Доведено, що соціальний конфлікт у сучасних умовах має двоїсту природу: він виступає одночасно і об'єктом цілеспрямованого управлінського впливу, і специфічним засобом гармонізації суспільних відносин через відкриту артикуляцію інтересів сторін. При цьому гібридні загрози визначено як системний чинник, що вимагає докорінної модернізації парадигми врядування у напрямі підвищення швидкості реагування та конфліктної чутливості публічної політики.

3. На основі узагальнення міжнародного досвіду запобігання соціальним конфліктам (зокрема моделей Нідерландів, Канади та Естонії) ідентифіковано інструментарій, що має високий потенціал для адаптації в національну практику України в умовах децентралізації та воєнних викликів. Доведено, що соціальний конфлікт слід розглядати не лише як загрозу стабільності, а й як потенційний ресурс суспільного розвитку за умови існування розвинених інституційних механізмів медіації, е-партисипації та «community policing». Встановлено, що успішність зарубіжних моделей базується на поєднанні превентивних і реактивних заходів, що

забезпечує перетворення деструктивної енергії протиріч у конструктивні результати та зміцнення соціальної єдності.

4. Обґрунтовано застосування системно-синергетичного та інституціонального підходів як методологічного фундаменту дослідження. Це дозволило трактувати механізми публічної політики не лише як набір окремих інструментів, а як динамічну багаторівневу систему («інституційна спроможність – соціальний результат»), що функціонує на мікро-, мезо- та макrorівнях. Встановлено, що синергія цих підходів забезпечує комплексне розуміння того, як формальні правила (інститути) та нелінійні соціальні процеси взаємодіють у межах єдиного контуру публічного управління соціальною стабільністю.

5. Удосконалено методологічні принципи ідентифікації соціальних конфліктів у політико-управлінських системах через розробку структурно-логічної моделі аналізу публічної політики. Встановлено, що алгоритм ідентифікації конфлікту має включати етапи діагностики, картування стейкхолдерів та оцінювання альтернатив через призму моделі «вікна можливостей» за Дж. Кінгдоном. Доведено, що багаторівнева структура складності конфліктів (макро–мезо–мікро) дозволяє об'єктивувати вибір інструментів втручання, забезпечуючи прозорість та доказовість управлінських рішень в умовах високої невизначеності.

6. Вперше розроблено модельну парадигму дослідження гібридних загроз у сфері публічного управління. Доведено, що гібридні впливи слід розглядати як системні чинники модернізації врядування, що вимагають переходу від ієрархічних до мережових моделей управління. Сформована парадигма дозволяє класифікувати методи дестабілізуючого впливу за об'єктами втручання (інституційні, соціально-психологічні) та фазами конфлікту (від латентної до деескалації), що є необхідним для проектування проактивних стратегій захисту національної безпеки та територіальної згуртованості.

7. Сформовано науково-методичний інструментарій моніторингу, діагностики та прогнозування соціальних конфліктів на основі стохастичного моделювання спіральної динаміки. Використання модифікованих рівнянь Ланжевена та методів Монте-Карло у середовищі програмування Python дозволило математично описати нелінійні процеси ескалації та ідентифікувати «критичні точки» фазового переходу соціальної системи від стабільності до відкритого конфлікту. Доведено, що інтеграція мережевого аналізу та аналітики великих даних (Big Data) у систему публічного врядування забезпечує можливість раннього попередження соціальних збурень та підвищує адаптивність системи реагування на гібридні виклики.

8. Проаналізовано сучасний стан публічної політики та встановлено, що повномасштабна війна радикально переформатувала конфліктогенне середовище України, перевівши суперечності у багатовимірну площину, де поєднуються безпекові, міграційні, правові та психологічні чинники. Доведено, що ефективність управління в таких умовах базується на взаємодії трьох площин інтервенцій: правової (визначає рамку можливостей), адміністративно-організаційної (матеріалізує вимоги у керовані процеси) та соціально-комунікативної (забезпечує легітимність рішень через діалог та медіацію). Обґрунтовано необхідність переходу до програмно-

цільового управління, що орієнтується на вимірювані показники (KPI), такі як час реагування та частка досудових врегулювань.

9. Охарактеризовано інституційне середовище та структуру соціальних конфліктів за період 2014–2024 рр., що дало змогу виявити стійке переважання економічного компонента як базового чинника соціальної напруги. На основі системного моніторингу здійснено апробацію інтегрального індексу соціальної напруги (ISN), який виявив глибоку просторову асиметрію керованості конфліктів: зафіксовано групу стабільних лідерів (Львівська, Хмельницька області) та зони підвищеного ризику (Харківська, Одеська, Миколаївська області), де низька інституційна довіра поєднується з високою інцидентністю. Це підтвердило гіпотезу про необхідність диференційованих управлінських стратегій залежно від регіонального профілю ризику.

10. Здійснено економетричну оцінку ефективності чинних механізмів за допомогою панельного аналізу, яка підтвердила статистично значущий вплив усіх трьох блоків (правового, адміністративного, соціального) на зниження соціальної напруги. Встановлено, що найбільший довгостроковий ефект має правовий механізм з лагом у два роки ($\beta = -0,281$), що формує інституційний фундамент стабільності. Адміністративний блок виступає основним інструментом оперативного реагування (лаг один рік, $\beta = -0,250$), тоді як соціально-комунікативний забезпечує найшвидший ефект демпфування конфліктних піків у поточному періоді. Додатково виявлено позитивний просторовий ефект «проливу» (spatial spillover), згідно з яким підвищення адміністративної якості в одному регіоні сприяє зниженню напруги в суміжних областях, що обґрунтовує доцільність міжрегіональної координації реформ.

11. Розроблено та обґрунтовано цілісну концептуальну модель публічної політики протидії соціальним конфліктам, яка базується на засадах поліцентричного врядування та конфліктної чутливості. Встановлено, що перехід від переважно реактивної моделі реагування до проактивної системи превентивного врядування забезпечується через інституційно-функціональну архітектуру, яка інтегрує зусилля на національному, регіональному та місцевому рівнях. Доведено, що така архітектура дозволяє оперативно трансформувати сигнали соціальної напруги (ISN) у диференційовані пакети управлінських інтервенцій, забезпечуючи узгодженість повноважень та ресурсів у трикутнику «держава – регіон – громада».

12. Обґрунтовано інституційні механізми забезпечення соціальної стабільності, які передбачають перехід від фрагментарних управлінських дій до відтворюваних алгоритмів через процедурну стандартизацію (SOP), рівні сервісу (SLA) та матриці розподілу відповідальності (RACI). Запропоновано методику оцінювання прогресу впровадження цих механізмів за допомогою індексу зрілості інституціоналізації (IMI), що поєднує інституційні компоненти та поведінково-сервісні метрики каскаду KPI. Емпірично підтверджено, що підвищення рівня інституціоналізації (зростання IMI) має стійкий негативний вплив на рівень соціальної напруги (зниження ISN), що створює доказову основу для стратегічного планування деескалації на горизонтах 12–24 місяців.

13. Сформовано модель державно-громадської взаємодії у процесі врегулювання конфліктів, що базується на інтеграції стратегічних комунікацій та

партисипативних практик. Визначено, що ефективність врегулювання залежить від мінімізації інформаційної асиметрії між виробниками рішень та громадою через залучення мережі медіаторів (НУО, професійних спільнот, омбудсменів). Розроблено алгоритм реагування на конфлікт як безперервний керований цикл, що включає ідентифікацію тригерів, аналітичне моделювання, вибір сценарію втручання та обов'язкове політичне навчання (policy learning), що дозволяє зміцнювати легітимність публічної влади та відновлювати суспільну довіру навіть у стресових умовах гібридних загроз.

14. Спроектовано та апробовано науково-прикладний інструментарій оцінювання ефективності цифрової медіації через систему індексів (IDM, IEM, ISM, SEM). Емпірична перевірка за період 2014–2025 рр. підтвердила стале зростання рівня розвитку цифрових інструментів (індекс SEM зріс з 46,6 % до 62,5 %), причому встановлено статистично значущий лаговий зв'язок: зміцнення інституційної спроможності цифрової медіації у поточному періоді обумовлює зниження інтегрального індексу соціальної напруги (ISN) у наступному періоді. Доведено, що цифрові платформи (на прикладі «Взаємодії» та «Дії») забезпечують безперервність комунікації в умовах криз, трансформуючи конфліктні сигнали у керовані процедури врегулювання.

15. Розроблено алгоритм впровадження стратегічних механізмів публічної політики, заснований на кластерному аналізі регіонів та сценарному моделюванні станів соціального середовища. Виокремлення чотирьох типів територій (кластери A–D) дозволило диференціювати управлінські стратегії: від «пріоритетного втручання» у зонах низької спроможності та зростаючої напруги (кластер A) до «донорства еталонних практик» у стабільних регіонах (кластер D). Застосування стохастичного сценарного дерева та методу Монте-Карло дозволило змодельовати ймовірності переходів громад між станами (від нормальності до кризової ситуації), що підвищує обґрунтованість превентивних управлінських рішень у періоди високої невизначеності.

16. Обґрунтовано пропозиції щодо формування національної системи публічної політики соціальної єдності в Україні, яка базується на інтеграції «трьох опор»: економічної (управління ресурсами), соціальної (згуртованість та довіра) та інституційної (правове регулювання). Математична формалізація процесу через задачі лінійного програмування дозволила оптимізувати розподіл обмежених бюджетних ресурсів, забезпечуючи максимальне зниження соціальної напруги (до 6,58 пунктів у пріоритетних регіонах за сценарним прогнозом на 2026 рік). Встановлено, що соціальні ризики є центральною змінною системи, а їхня мінімізація через інклюзивні практики медіації та стратегічні комунікації є ключовим інструментом забезпечення довгострокової національної безпеки та стабільності.

Таким чином, розроблені у дисертації теоретико-методологічні положення, сформована концептуальна модель та апробований науково-прикладний інструментарій у своїй сукупності забезпечують розв'язання важливої наукової проблеми – формування цілісної системи механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, що є стратегічно важливим для зміцнення національної безпеки, забезпечення соціальної згуртованості

територіальних громад та розбудови стійкої моделі врядування, адаптованої до умов багатовимірних трансформацій та гібридних загроз.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:
Періодичні наукові видання, проіндексовані в базах даних Scopus та /або Web of Science:

1. Yankovoi R., **Stadniichuk R.**, Zhosan H., Garafonova O., Biriukov I. Innovative transformation of a financial institution in the context of digitalisation and its impact on social conflict management. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 2(55). Pp. 75–88 (**Scopus, Web of Science**). URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4386> (0,5 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: обґрунтовано вплив цифрової трансформації фінансових установ на процеси управління соціальними конфліктами; визначено роль фінансових інновацій у зниженні соціальної напруженості; розроблено рекомендації щодо використання цифрових фінансових інструментів для підвищення соціальної стабільності).

2. **Stadniichuk R.**, Garafonova O., Yankovoi R., Zhosan H., Dzhereliuk Yu., Stetsenko B. Financial and economic approaches to assessing the effectiveness of social conflict resolution in municipal governance in the context of sustainable development / *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 2(61). Pp. 443-458 (**Scopus, Web of Science**). URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.61.2025.4718> (0,9 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: розроблено методичні підходи до оцінювання ефективності врегулювання соціальних конфліктів на муніципальному рівні; визначено систему фінансово-економічних показників оцінки результативності управлінських рішень; сформовано пропозиції щодо інтеграції принципів сталого розвитку в практику місцевого врядування).

3. Stadniichuk R. Conflict management towards creating an open community: Integrated models for measuring and scenario forecasting the level of social stress in local communities. *Business Ethics and Leadership*. 2025. Vol. 9(2). P. 130–144. (**Scopus**). URL: [https://doi.org/10.61093/be1.9\(2\).130-144.2025](https://doi.org/10.61093/be1.9(2).130-144.2025) (0,8 д.а.).

4. **Stadniichuk R.**, Garafonova O., Kornaha O. Digital mediation tools in resolving social conflicts within the public administration system. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11(3). Pp. 136–145. (**Web of Science**). URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-3-136-145>. (1,0 д.а., особисто автору – 0,5 д.а.: розроблено концептуальні підходи до застосування цифрових інструментів медіації в системі публічного управління соціальними конфліктами; здійснено аналіз можливостей та обмежень цифрових платформ у процесах їх врегулювання; сформовано рекомендації щодо інституційного впровадження).

5. **Stadniichuk R.**, Garafonova O., Zhosan H., Yankovoi R., Shestakovska T., Stasovska G. Stochastic modeling of the spiral dynamics of social conflicts in public governance. *TEM Journal*. 2025. Vol. 14(4). P. 3354–3362. (**Scopus**). URL: <https://doi.org/10.18421/TEM144-43> (0,8 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: розроблено

стохастичну модель спіральної динаміки соціальних конфліктів у сфері публічного управління; визначено ключові фактори ескалації та деескалації конфліктних процесів; обґрунтовано можливості використання математичного моделювання для прогнозування конфліктних сценаріїв та підтримки управлінських рішень).

6. **Stadniichuk R.**, Popovych R., Rahmanov F., Garafonova O., Krymchak L. Institutional Mechanisms and Ethical Leadership as Factors of Reducing Entropy in the System of Economic Security and Regulation of Social Conflicts /. *Business Ethics and Leadership*. 2025. Vol. 9(3). Pp. 211–226. URL: [https://doi.org/10.61093/bel.9\(3\).211-226.2025](https://doi.org/10.61093/bel.9(3).211-226.2025) (Scopus). (1,7 д.а., особисто автору – 0,5 д.а.: обґрунтовано концептуальну роль інституційних механізмів та етичного лідерства як фундаментальних чинників зниження системної ентропії та зміцнення економічної безпеки держави; розроблено авторський підхід до аналізу кореляції між інституційною якістю публічного врядування та ефективністю регулювання соціальних конфліктів; сформовано аналітичні узагальнення щодо впливу стратегічних управлінських рішень на стійкість економічної системи в умовах високої невизначеності та гібридних викликів).

7. Topazly R., Stadniichuk R., Liubokhynets L., Shuprudko M., Zhosan H., Plietnov M. Institutional trust and governance effectiveness as mediators in transforming digital maturity into post-war infrastructure recovery. *Business Ethics and Leadership*. 2026. Vol. 10(1). Pp. 188-206. URL: [https://doi.org/10.61093/bel.10\(1\).188–206.2026](https://doi.org/10.61093/bel.10(1).188–206.2026). (Scopus). (1,2 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: ідентифіковано та науково обґрунтовано медіативну роль інституційної довіри та ефективності врядування як критичних чинників трансформації цифрової зрілості органів влади у практичні результати повоєнного відновлення інфраструктури; сформовано концептуальну модель взаємодії між рівнем цифровізації публічного сектору та темпами капітальної реконструкції територій; розроблено пропозиції щодо вдосконалення механізмів публічної політики в частині забезпечення прозорості та підзвітності процесів відбудови на основі цифрових платформ).

Колективній монографії:

8. Стаднійчук Р., Корнага О., Попович Р. Впровадження цифрових технологій у державних і приватних секторах ЄС. *Теоретико-методичні засади використання цифрових технологій в Україні шляхом впровадження досвіду ЄС* : колективна монографія / за ред. А.В. Череп, І.М. Дашко, Ю.О. Огренич, О.Г. Череп. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В.В., 2024. С. 177-190. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/items/06884dad-0be6-46ec-8c07-6778817fa19c> (1,5 д.а., особисто автору – 0,5 д.а.: здійснено аналіз європейського досвіду впровадження цифрових технологій; обґрунтовано можливості його адаптації в Україні та сформовано рекомендації щодо їх використання в державній і регіональній політиці).

9. Гарафонова О., Стаднійчук Р. Адаптивні моделі публічного управління для врегулювання соціальних конфліктів у мінливому глобальному середовищі. *Трансформація бізнесу в контексті глобальних викликів сталого розвитку* :

монографія / за заг. ред. В.В. Храпкіної, К.В. Пічик. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2025. С. 337–346. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/74090070-7057-4518-af72-af6296e19346/content> (0,7 д.а., особисто автору – 0,4 д.а.: обґрунтовано адаптивні моделі публічного управління в умовах зростання соціальної напруженості та глобальних викликів; визначено інструменти підвищення стійкості управлінських систем до конфліктних процесів; сформовано рекомендації щодо вдосконалення механізмів їх врегулювання).

10. Stadniichuk R., Dluhopolskyi O. Etymology and semantics of managerial definitions in the system of public policy. In: Gryniewicz-Jaworska M., Kasperek D. (Eds.). *Zintegrowany transport i logistyka: synergia technologii, zarządzania i systemów cyfrowych*. Lublin : Innovatio Press, 2025. P. 143–162. URL: <https://doi.org/10.51434/EFHK2623>. (0,8 д.а., особисто автору – 0,4 д.а.: досліджено етимологію та семантику базових управлінських категорій у системі публічної політики; систематизовано сучасні підходи до трактування понять публічного управління та врядування; обґрунтовано їх значення для формування ефективних механізмів державної політики).

Наукові фахові видання України категорії Б:

11. Стаднійчук Р. Системні характеристики управління соціальними конфліктами в умовах глобалізації. *Держава та регіони. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 4(78). С.60–65. URL: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2022.4.9> (0,2 д.а.).

12. Стаднійчук Р. Особливості адаптивного управління соціальними конфліктами в публічній владі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 2. Т. 2(304). С. 261–266. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-41](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-41) (0,2 д.а.).

13. Стаднійчук Р. Механізм протиріч в контексті управління соціальними конфліктами в публічній владі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 6. Т. 2(312). С. 339–344. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-57](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-57) (0,2 д.а.).

14. Стаднійчук Р., Гарафонова О. Процес інституціоналізації управління соціальними конфліктами. *Таврійський науковий вісник. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2023. № 1. С. 17–21. URL: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2023.1.3>. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: досліджено процес інституціоналізації управління соціальними конфліктами; визначено роль формальних та неформальних інститутів у регулюванні конфліктних процесів; узагальнено напрями розвитку інституційного забезпечення публічного управління).

15. Стаднійчук Р., Гарафонова О. Соціальний конфлікт: сутність та теорія. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. № 33. С. 14–17. URL: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.33.2>. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: узагальнено теоретичні підходи до трактування соціального конфлікту;

систематизовано основні концепції його виникнення та розвитку; визначено значення конфлікту як суспільного явища для системи публічного управління).

16. Стаднійчук Р. Публічна політика як залежна змінна потенційно посередницьких політичних процесів для управління соціальними конфліктами. *Право та державне управління*. 2023. № 1. С. 228–232. URL: <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.33> (0,2 д.а.).

17. Стаднійчук Р. Упровадження управління соціальними конфліктами в органах місцевого самоврядування. *Літопис Волині*. 2023. №28. С. 372–375. URL: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.28.54>. (0,2 д.а.).

18. Стаднійчук Р. Роль публічної політики в демократичному управлінні соціальними конфліктами. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т.34(73). № 1. С. 125–129. URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/22>. (0,2 д.а.).

19. Стаднійчук Р. Роль та особливості публічної політики для врегулювання соціальних конфліктів. *Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління*. 2022. № 6(66). С. 70–73. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-6\(66\)-9](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-6(66)-9) (0,1 д.а.).

20. Стаднійчук Р., Гарафонов О. Особливості управління соціальними конфліктами органами публічної влади. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 2. Том 316. С. 65–71. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-316-2-10>. (0,3 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: досліджено особливості діяльності органів публічної влади у сфері управління соціальними конфліктами; визначено інструменти та механізми їх запобігання й врегулювання).

21. Стаднійчук Р. Методи публічної політики управління соціальними конфліктами. *Economic Synergy*. 2024. № 1. С. 179–188. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-1-13>. (0,4 д.а.).

22. Стаднійчук Р. Роль цифрових технологій у підвищенні ефективності механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 1. Том 326. С. 183–188. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-30> (0,1 д.а.).

23. Стаднійчук Р. Вплив фронтірних зон публічної політики на розвиток соціальних конфліктів. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 2. Том 328. С. 390–400. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-59>. (0,4 д.а.).

24. Стаднійчук Р. Конфліктогенний потенціал публічної політики. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 5. С. 92–99. URL: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.5.11> (0,3 д.а.).

25. Стаднійчук Р. Дослідження реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні. *Економічний простір*. 2025. № 198. С. 253–257. URL: <https://doi.org/10.30838/EP.198.253-257> (0,4 д.а.).

26. Стаднійчук Р., Гарафонова О., Янковой Р., Єфремов І., Артемов С. Соціальний конфлікт як індикатор цифрової трансформації суспільства в контексті публічного управління. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2025. Т. 1(55). С. 56-67. URL: <https://doi.org/10.55643/ser.5.55.2025.590> (0,8 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: обґрунтовано використання соціального конфлікту як індикатора цифрової трансформації суспільства; визначено взаємозв'язок між процесами цифровізації та трансформацією конфліктних взаємодій у сфері публічного управління).
27. Стаднійчук Р. Аналіз адміністративних механізмів управління соціальними конфліктами в Україні. *Economic Synergy*. 2025. № 1. С. 189–199. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2025-1-14>. (0,4 д.а.).
28. Стаднійчук Р. Особливості взаємодії інституцій у врегулюванні соціальних конфліктів. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 1(111). С. 98–102. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-98-102](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-98-102). (0,2 д.а.).
29. Стаднійчук Р. Інтегральний підхід до визначення глибини соціального конфлікту. *Вчені записки*. 2025. № 39(2). С. 84–96. URL: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.07.047.053. (0,5 д.а.).
30. Стаднійчук Р., Покотилова В. Методичні підходи до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2025. № 2. Том 340. С. 602–608. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-96> (0,3 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: розроблено методичні підходи до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами; визначено принципи їх побудови та критерії оцінювання ефективності).
31. Стаднійчук Р., Гарафонова О. Теоретико-методологічні основи інтеграції аналізу публічної політики з управління соціальними конфліктами на різних рівнях. *Economic Synergy*. 2025. Вип. 3(17). С. 24-35. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2025-3-2>. (0,4 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: обґрунтовано теоретико-методологічні засади інтеграції аналізу публічної політики та управління соціальними конфліктами; визначено особливості їх застосування на державному, регіональному та місцевому рівнях).
32. Стаднійчук Р. Аналіз соціальних конфліктів у сільських територіальних громадах України. *Економіка та підприємництво*. 2025. № 54. С. 146–157. URL: <http://doi.org/10.33111/EE.2025.54.StadniichukR>. (0,5 д.а.).
33. Стаднійчук Р. Інтегрована модель впливу соціального конфлікту на стабільну публічну політику. *Економічний простір*. 2025. № 200. С. 107–111. URL: <https://doi.org/10.30838/EP.200.107-111>. (0,2 д.а.).
34. Стаднійчук Р. Індекс соціальної напруги як інструмент аналізу конфліктності в територіальних громадах. *Економічний простір*. 2025. № 204. С. 308–313. URL: <https://doi.org/10.30838/EP.204.308-313>. (0,3 д.а.).
35. Стаднійчук Р., Симонцева Л., Балон А. Управління соціальними конфліктами в умовах економічних і демографічних зрушень. *Таврійський науковий вісник. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2025. № 5. С. 122–133. URL:

<https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2025.5.13>. (0,5 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: досліджено вплив економічних та демографічних трансформацій на розвиток соціальних конфліктів; визначено особливості адаптації механізмів публічного управління до нових суспільних викликів; сформовано рекомендації щодо підвищення їх ефективності).

36. Стаднійчук Р., Правоторова О. Інтеграція теорії конфліктів та теорії публічного управління у формуванні механізмів врегулювання соціальних конфліктів. *Таврійський науковий вісник. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2026. № 1. С. 73–81. URL: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2026.1.9>. (0,4 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: обґрунтовано теоретико-методологічні засади інтеграції теорії конфліктів та теорії публічного управління у формуванні механізмів врегулювання соціальних конфліктів; визначено концептуальні підходи до поєднання конфліктологічного та управлінського інструментарію; розроблено пропозиції щодо вдосконалення механізмів публічної політики у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів).

37. Стаднійчук Р. Роль публічної влади в демократичному управлінні соціальними конфліктами. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34(73). № 1 С. 125-129. URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/22> (0,2 д.а.).

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

38. Стаднійчук Р. Публічна політика вирішення соціальних конфліктів у громадській участі. *Стійкість освіти і науки в умовах трансформації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. до 30-річчя ЗВО «МНТУ», м. Київ, 23–24 травня 2023 р. Київ : ЗВО «МНТУ», 2023. С. 275–278. (0,2 д.а.).

39. Стаднійчук Р. Проблеми теорії та практики публічної політики зменшення ймовірності соціальних конфліктів. *Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Житомир, 2023 р. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. С. 342–344. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/342.pdf>. (0,1 д.а.).

40. Стаднійчук Р. Індексний підхід до оцінювання ефективності цифрових інструментів медіації у публічному управлінні. *Вплив інноваційних змін на розвиток суспільства: управлінські та соціально-економічні аспекти* : матеріали Всеукр. наук.-практ. online-конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Житомир, 16 травня 2024 р. Житомир, 2024. С. 439-440. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/tezy-vseukrayinskoyi-naukovo-praktychnoyi-online-konferentsiyi-zdobuvachiv-vyshcheyi-osvity-i-molodykh-uchenykh-prysvyachenoyi-dnyu-nauky/>. (0,1 д.а.).

41. Стаднійчук Р. Соціальний конфлікт у контексті управління підприємствами: причини, наслідки та шляхи врегулювання. *Міждисциплінарні наукові студії 2024* : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., м. Херсон – Кропивницький, 26 квітня 2024 р. Херсон – Кропивницький, 2024. С. 184-187. URL: https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2024/05/mater_29_05_24.pdf. (0,1 д.а.).

42. Стаднійчук Р. Публічна політика з погляду конфліктологічної парадигми. *Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 30 травня 2024 р., м. Херсон – Кропивницький. Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2024. С. 67-68. URL: https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2024/06/mater_24_06_24.pdf. (0,1 д.а.).

43. Стаднійчук Р. Конфлікточутлива публічна політика як механізм управління суспільними суперечностями. *Модернізація національної системи публічного управління та права в контексті європейської інтеграції України*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон – Кропивницький, 31 травня 2024 р. Херсон – Кропивницький, 2024. С. 246-255. (0,4 д.а.). URL: https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2026/07/mater_28_07_24-1.pdf.

44. Стаднійчук Р. Інформаційні війни та їхній вплив на соціальну стабільність: виклики для публічного управління. *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство* : тези доп. VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27–28 березня 2025 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2025. Ч. 3. С. 133–135. URL: <https://kuk.edu.ua/nauka/>. (0,2 д.а.).

45. Стаднійчук Р. Діагностика впливу цифрової медіації на якість публічно-управлінських рішень. *Модернізація національної системи публічного управління та права в контексті європейської інтеграції України*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 22 травня 2026 р., м. Кропивницький / за ред. Н.В. Кириченко, Л.О. Сімонцевої, Ю.Л. Главацької та ін. Херсон-Кропивницький, 2026. С. 336-341. URL: https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2026/08/20260811_conference_material.pdf. (0,1 д.а.).

46. Стаднійчук Р., Корнага О., Попович Р. Оцінка ефективності інтеграційних політик цифровізації та їхній вплив на соціальну нерівність і конфлікти в країнах Вишеградської групи. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 28 травня 2025 р. Львів : ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького, 2025. С. 183–186. URL: https://www.researchgate.net/publication/393330131_STAN_I_PERSPEKTIVI_ROZVITKU_U_AGRARNOGO_PIDPRIEMNICTVA_V_UKRAINI. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: проведено аналіз впливу інтеграційних політик цифровізації на рівень соціальної нерівності та конфліктності в країнах Вишеградської групи; узагальнено можливості використання їх досвіду в Україні).

47. Стаднійчук Р. Методи оцінки глибини соціального конфлікту. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 квітня 2025 р. : у 2 т. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2025. Т. 2. С. 113–116. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3fa6f0c8-6aa6-43c7-a499-bab81c599dd1/content>. (0,1 д.а.).

48. Стаднійчук Р., Корнага О., Попович Р. Цифровізація як фактор соціального конфлікту. *Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 30 травня 2025 р., м. Херсон – Кропивницький. Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2025. С. 64–66. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/7405/1/11.pdf>. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: досліджено

вплив цифровізації на трансформацію соціальних конфліктів, визначено основні ризики та суперечності цифрового розвитку для суспільства й системи публічного управління).

49. Стаднійчук Р., Корнага О. Фактори та переваги впровадження концепції корпоративної соціальної відповідальності в стратегічну діяльність підприємства. *Сучасна наука: стан та перспективи розвитку* : зб. наук. праць III Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні, 13–15 листопада 2024 р. Кропивницький, 2024. С. 116–118. URL: https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2025/02/zbirn_konferenciy_2024_12_2025.pdf. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: здійснено теоретичне обґрунтування значення корпоративної соціальної відповідальності як складової стратегічного управління підприємством; визначено фактори та переваги її впровадження, розроблено підходи до інтеграції принципів КСВ у стратегічну діяльність підприємств).

50. Стаднійчук Р., Гарафонов О.І. Індикатори оцінювання ефективності цифрової медіації у системі публічного управління. *Підприємництво, облік та фінанси: сучасний стан й перспективи повоєнного відродження*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Херсон – Кропивницький, 27 травня 2026 р. Херсон: ХДАЕУ, 2026, С. 509-513. <https://www.ksau.kherson.ua/files/konferencii/2026/06/conf-20260629-material.pdf>.

(0,3 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: розроблено та науково обґрунтовано систему взаємопов'язаних індексів оцінювання цифрової медіації: IDM (цифрова доступність), IEM (результативність) та ISM (задоволеність громадян); запропоновано методику розрахунку комплексного показника СЕМ для моніторингу швидкості та якості врегулювання соціальних конфліктів у реальному часі).

АНОТАЦІЯ

Стаднійчук Р.В. Механізми публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. – Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 25.00.02 – Механізми державного управління. – Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені Академіка Юрія Бугая», Київ, 2026.

Дисертацію присвячено розв'язанню важливої наукової проблеми розроблення теоретико-методологічних засад та науково-прикладного інструментарію формування і реалізації механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. У роботі здійснено комплексне дослідження природи соціальних конфліктів, особливостей їх трансформації під впливом сучасних безпекових, соціально-економічних та інформаційних викликів, а також обґрунтовано напрями вдосконалення механізмів публічної політики, спрямованих на забезпечення суспільної стабільності та підвищення стійкості соціальних систем.

Досліджено еволюцію наукових підходів до розуміння соціального конфлікту, управління конфліктними процесами та формування публічної політики у сфері забезпечення суспільної стабільності. Узагальнення класичних і сучасних

конфліктологічних, інституційних, поведінкових та управлінських концепцій дозволило обґрунтувати комплексне бачення соціального конфлікту як багаторівневого суспільного явища, що формується під впливом взаємодії економічних, політичних, соціальних, інформаційних та безпекових факторів. Уточнено зміст понять «соціальний конфлікт», «управління соціальними конфліктами», «публічна політика врегулювання соціальних конфліктів», «соціальна напруга», «цифрова медіація», «гібридні загрози» та «суспільна стійкість».

Обґрунтовано теоретичні засади формування механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів. Доведено, що в умовах цифрової трансформації та гібридних загроз ефективність державної політики визначається не лише якістю нормативно-правового забезпечення, а й здатністю інституцій забезпечувати раннє виявлення конфліктогенних процесів, ефективну міжвідомчу координацію, розвиток громадянської участі та використання цифрових інструментів взаємодії. Сформовано концептуальну модель взаємодії публічної політики та соціального конфлікту через систему амортизуючих факторів стабільності, які забезпечують зниження ризиків ескалації соціальної напруги та посилення суспільної згуртованості.

Розроблено методологію дослідження механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, яка поєднує системний, інституційний, конфліктологічний, поведінковий та мережевий підходи. Запропоновано операційно-аналітичну рамку оцінювання конфліктних процесів, що забезпечує перехід від якісного опису соціальних конфліктів до їх кількісного вимірювання. Обґрунтовано систему показників оцінювання соціальної напруги та результативності механізмів публічної політики, яка дозволяє здійснювати моніторинг конфліктогенних процесів, оцінювати ризики ескалації конфліктів та прогнозувати можливі сценарії їх розвитку.

Сформовано інтегровану багаторівневу причинно-наслідкову модель управління соціальними конфліктами, яка відображає взаємозв'язок між базовими детермінантами суспільного розвитку, конфліктогенними факторами, соціальною напругою, механізмами публічної політики та результатами їх реалізації. Запропонована модель дозволяє визначати точки управлінського впливу, оцінювати ефективність управлінських інтервенцій та забезпечувати обґрунтоване прийняття рішень у сфері управління соціальними конфліктами.

Здійснено комплексну аналітико-інституційну оцінку механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в Україні. На основі сформованої системи показників проведено оцінювання рівня соціальної напруги в регіонах України за 2014–2024 роки та виявлено закономірності формування конфліктного потенціалу територій. Розроблено інтегровану логіко-структурну модель механізмів реалізації політики врегулювання соціальних конфліктів, яка дозволяє досліджувати взаємодію суб'єктів публічної політики, управлінських інструментів та суспільних результатів. Побудовано матрицю позиціонування регіонів за рівнем та стійкістю інтегрального індексу соціальної напруги, що забезпечує можливість класифікації територій за рівнем конфліктного ризику та визначення пріоритетних напрямів управлінського впливу.

Встановлено, що ефективність механізмів публічної політики суттєво впливає на динаміку соціальної напруги. Доведено наявність статистично значущого зв'язку між якістю функціонування інституційно-правових, адміністративно-управлінських та соціально-комунікаційних механізмів і змінами показників соціальної напруги. Найбільш стійкий вплив продемонстрували механізми, пов'язані з розвитком громадянської участі, суспільного діалогу, цифрової взаємодії та інструментів раннього реагування.

На основі результатів аналізу розроблено інституційно-функціональну архітектуру механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами. Запропонована архітектура охоплює національний, регіональний та місцевий рівні управління, визначає функції суб'єктів публічної політики та регламентує потоки повноважень, інформації та координації між ними. На відміну від існуючих підходів, запропонована модель базується на принципах багаторівневого врядування, цифрової взаємодії та адаптивного управління.

Сформовано процесно-алгоритмічну модель реалізації політики управління соціальними конфліктами, яка описує повний цикл прийняття та реалізації управлінських рішень – від виявлення сигналів соціальної напруги до оцінювання результативності політики та її подальшого вдосконалення. Модель включає механізм політичного навчання (policy learning loop), який забезпечує накопичення управлінського досвіду, адаптацію управлінських рішень до змін зовнішнього середовища та безперервне вдосконалення механізмів публічної політики.

Розроблено науково-прикладний інструментарій реалізації публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів. Запропоновано систему оцінювання ефективності механізмів публічної політики, яка базується на інтеграції інституційно-правового (IDM), адміністративно-управлінського (IEM) та соціально-комунікаційного (ISM) компонентів із формуванням інтегрального показника ефективності механізмів врегулювання соціальних конфліктів (CEM). Це дозволило здійснювати комплексне оцінювання спроможності системи публічного управління забезпечувати зниження соціальної напруги та запобігати конфліктній ескалації.

Проведено кластеризацію регіонів за профілями ефективності механізмів публічної політики та тенденціями зміни соціальної напруги. На цій основі сформовано кластерну карту стратегій управління за профілями CEM × тренд ISN, яка дозволяє визначати найбільш доцільні управлінські стратегії для різних типів територій залежно від рівня конфліктного ризику та управлінської спроможності.

Обґрунтовано доцільність використання цифрової медіації як інструменту врегулювання соціальних конфліктів. Встановлено, що розвиток цифрових платформ взаємодії між владою та громадянами сприяє підвищенню прозорості управління, розширенню можливостей громадянської участі, зміцненню довіри до інститутів влади та зниженню ризиків ескалації соціальної напруги. Проведено комплексне оцінювання ефективності цифрової медіації та соціальної напруги в Україні за 2014–2025 роки, яке підтвердило наявність стійкого зв'язку між розвитком цифрових механізмів взаємодії та покращенням показників суспільної стабільності.

Результати сценарного моделювання засвідчили, що найбільшу ефективність забезпечують комплексні стратегії, які поєднують інституційно-правові,

адміністративно-управлінські та соціально-комунікаційні інструменти впливу. Доведено, що синхронний розвиток усіх компонентів механізмів публічної політики формує стійкий кумулятивний ефект зниження соціальної напруги та забезпечує підвищення рівня суспільної стійкості в умовах гібридних загроз.

Практична цінність одержаних результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства та закладами вищої освіти для вдосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, розвитку систем раннього попередження соціальної напруги, впровадження цифрових механізмів взаємодії та формування адаптивних моделей забезпечення суспільної стабільності в умовах гібридних загроз.

Ключові слова: публічна політика та адміністрування, публічне управління, інституційні механізми, органи державної влади, гібридні загрози, прозорість, соціальний конфлікт, громадянське суспільство, цифрова трансформація, глобалізація, міжнародні організації, стратегія, національна безпека, інформаційні технології, демократія.

ABSTRACT

Stadniichuk R.V. Mechanisms of Public Policy for the Prevention and Resolution of Social Conflicts under Hybrid Threats. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Science in Public Administration in the specialty 25.00.02 – Mechanisms of public administration. – Higher Education Institution «International Scientific and Technical University named after Academician Yurii Buhai», Kyiv, 2026.

The dissertation is devoted to solving an important scientific problem of developing theoretical, methodological, and applied foundations for the formation and implementation of public policy mechanisms for the prevention and resolution of social conflicts under hybrid threats. The study provides a comprehensive analysis of the nature of social conflicts, the peculiarities of their transformation under contemporary security, socio-economic, and information challenges, and substantiates directions for improving public policy mechanisms aimed at ensuring social stability and strengthening societal resilience.

Scientific approaches to understanding social conflict, conflict management, and public policy formation in the field of social stability have been examined. The generalization of classical and contemporary conflictological, institutional, behavioral, and governance concepts made it possible to substantiate a comprehensive vision of social conflict as a multi-level social phenomenon shaped by the interaction of economic, political, social, informational, and security factors. The content of the concepts “social conflict,” “social conflict management,” “public policy for social conflict resolution,” “social tension,” “digital mediation,” “hybrid threats,” and “societal resilience” has been clarified.

The theoretical foundations for the formation of public policy mechanisms for the prevention and resolution of social conflicts have been substantiated. It has been proven that under conditions of digital transformation and hybrid threats, the effectiveness of public policy depends not only on the quality of regulatory support but also on the capacity of institutions to ensure early detection of conflict-generating processes, effective interagency

coordination, the development of civic participation, and the use of digital interaction tools. A conceptual model of the interaction between public policy and social conflict through a system of stability-buffering factors has been developed, identifying the mechanisms through which social tension can be reduced and social cohesion strengthened.

A methodology for studying public policy mechanisms for the prevention and resolution of social conflicts has been developed, combining systemic, institutional, conflictological, behavioral, and network approaches. An operational and analytical framework for assessing conflict processes has been proposed, ensuring the transition from qualitative descriptions of social conflicts to their quantitative measurement. A system of indicators for assessing social tension and the effectiveness of public policy mechanisms has been substantiated, enabling the monitoring of conflict-generating processes, the assessment of escalation risks, and the forecasting of possible conflict development scenarios.

An integrated multi-level causal model of social conflict management has been developed, reflecting the relationship between the fundamental determinants of social development, conflict-generating factors, social tension, public policy mechanisms, and the outcomes of their implementation. The proposed model makes it possible to identify managerial leverage points, assess the effectiveness of policy interventions, and support evidence-based decision-making in the field of social conflict management.

A comprehensive analytical and institutional assessment of public policy mechanisms for the prevention and resolution of social conflicts in Ukraine has been carried out. Based on the developed system of indicators, the level of social tension in Ukrainian regions during 2014–2024 was assessed, and the patterns of regional conflict potential formation were identified. An integrated logical and structural model of social conflict resolution policy implementation mechanisms was developed, enabling the analysis of interactions among public policy actors, management instruments, and societal outcomes. A matrix for positioning regions according to the level and stability of the Integrated Social Tension Index (ISN) was constructed, providing a basis for classifying territories according to conflict risk and identifying priority areas for policy intervention.

It has been established that the effectiveness of public policy mechanisms significantly affects the dynamics of social tension. A statistically significant relationship was identified between the quality of institutional-legal, administrative-managerial, and socio-communicative mechanisms and changes in social tension indicators. The most stable impact was demonstrated by mechanisms related to civic participation, public dialogue, digital interaction, and early response instruments.

Based on the results obtained, an institutional and functional architecture of public policy mechanisms for social conflict management was developed. The proposed architecture covers national, regional, and local levels of governance, defines the functions of public policy actors, and regulates flows of authority, information, and coordination among them. Unlike existing approaches, the proposed model is based on the principles of multi-level governance, digital interaction, and adaptive management.

A process-algorithmic model for implementing social conflict management policy has been developed, describing the full cycle of decision-making and policy implementation—from detecting signals of social tension to evaluating policy outcomes and further

improvement. The model incorporates a policy learning loop mechanism, which ensures the accumulation of managerial experience, adaptation of policy decisions to environmental changes, and continuous improvement of public policy mechanisms.

A scientific and applied toolkit for implementing public policy aimed at preventing and resolving social conflicts has been developed. A system for evaluating the effectiveness of public policy mechanisms has been proposed, based on the integration of institutional-legal (IDM), administrative-managerial (IEM), and socio-communicative (ISM) components through the formation of a Composite Effectiveness Measure (CEM). This approach enables a comprehensive assessment of the public administration system's capacity to reduce social tension and prevent conflict escalation.

A clustering of regions according to the effectiveness profiles of public policy mechanisms and social tension trends was conducted. On this basis, a cluster map of management strategies according to CEM $\times$ ISN trend profiles was developed, making it possible to determine the most appropriate management strategies for different types of territories depending on conflict risk and governance capacity.

The feasibility of using digital mediation as an instrument for social conflict resolution has been substantiated. It has been established that the development of digital interaction platforms between authorities and citizens contributes to greater transparency of governance, broader opportunities for civic participation, increased trust in public institutions, and reduced risks of social tension escalation. A comprehensive assessment of the effectiveness of digital mediation and social tension in Ukraine during 2014–2025 was conducted, confirming a stable relationship between the development of digital interaction mechanisms and improvements in social stability indicators.

The results of scenario modeling demonstrated that the highest effectiveness is achieved through integrated strategies combining institutional-legal, administrative-managerial, and socio-communicative instruments. It has been proven that the synchronized development of all components of public policy mechanisms creates a sustainable cumulative effect in reducing social tension and strengthening societal resilience under hybrid threats.

The practical value of the obtained results lies in their applicability by public authorities, local self-government bodies, civil society institutions, and higher education institutions for improving public policy mechanisms aimed at preventing and resolving social conflicts, developing early warning systems for social tension, implementing digital interaction mechanisms, and forming adaptive models for ensuring social stability under hybrid threats.

Keywords: public policy and administration, public management, institutional mechanisms, state authorities, hybrid threats, transparency, social conflict, civil society, digital transformation, globalization, international organizations, strategy, national security, information technology, democracy.